

Steaks & Beer

Reisverslag van een fiets/kampeertocht
door Arizona en Californië

STEAKS & BEER

Reisverslag van een fiets/kampeertocht in Arizona en
Californië

© Bert Fakkeldij okt. 1994/2013

Voor deze digitale uitgave in eigen beheer is de
oorspronkelijke tekst in nov. 2013 herzien.

De dierenillustraties zijn van Erik Fakkeldij.

Studio Triskelion Info: bert@fakkeldij.nl

Website: <http://bertfak.wix.com/triskelion>

Dit boek is ook beschikbaar als eBook (epup)

Inhoud

1

Een oude Indiaanse handelsroute

2

Van 2000 naar 7000 voet

3

De grote kloof

4

Een drukke kust aan de stille oceaan

5

Naschrift

1

Een oude Indiaanse Handelsroute

1.1

Dinsdagmorgen 28 juni 1994 vroeg opgestaan. De verre reis ging beginnen, we werkten haastig wat voedsel naar binnen en ik dronk mijn onmisbare kopje thee. Klokslag 6 uur was Toon daar, punctueel als altijd, met zijn bus. De bagage en de drie fietsen werden ingeladen en vastgesjord en een kwartier later vertrokken we naar Schiphol. Niets vergeten? We zouden het wel merken. Ans en ik hadden allebei wat moeite met het afscheid, tenslotte ging ik, na 26 jaar, vier weken op vakantie zonder haar. Bij mij kwam er wel de aangename spanning bij van 'het avontuur'. We hadden niet echt iets geregeld ter plaatse. We beschikten de man over een goede fiets, 'kale' mountainbikes zonder overbodige spatborden, standaards e.d. Verder natuurlijk gereedschap, reservebanden, spaken enz. Samen met Erik's verstand van zaken op fietsgebied en Edwin's ervaring (2 maanden alleen door Nieuw Zeeland gefietst) moest het dus allemaal wel lukken. Naast fietstassen met alle kampeerbenodigdheden namen we ook per persoon nog een rugzak mee en een 15 liter waterzak. Dan was er nog de route die ik uitgestippeld had en waarvan we maar moesten afwachten hoe dat precies uit zou pakken. Ik had natuurlijk van te voren geprobeerd zoveel mogelijk te weten te komen, reden waarom ik 'm wel een beetje kneep

voor de te verwachten hitte. Aanvankelijk zouden we in de maand juni gaan, maar Erik zijn examen bleek toch iets later plaats te vinden dan eerst gedacht. Na aankomst op het vliegveld, om een uur of zeven, ging Toon door naar z'n werk en zou 't voor ons dus echt beginnen. Eerst werden de trappers gedemonteerd, de spanning van de banden verminderd en het stuur dwars geplaatst. Daarna paktten we de fietsen degelijk in met het meegebrachte kussentjes plastic en isolatiemateriaal voor leidingen. Zo werden ze samen met de aan elkaar vastgesjorde fietstassen e.d. Afgegeven. We hadden nog zeeën van tijd om, natuurlijk, koffie te drinken Ik was er inmiddels achtergekomen wat ik had vergeten: mijn adreslijstje. Na het passeren van de douane was er ook nog tijd zat om in de taxfree winkels op zoek te gaan naar zonnebrand factor 20. Plotseling moest ik toch nog voortmaken, instaptijd 10.50 u. Ik had zelfs geen tijd meer om Ans te bellen We vlogen eerst naar Londen om daar over te stappen, dus daar belde ik haar van daaruit met het verzoek het lijstje naar mij te sturen op het adres; General delivery Flagstaff Arizona. Dat moest toch lukken in plm. een week. Eenmaal in de enorme Boeing 747 bleek dat wij verschillende plaatsen hadden. Ik had een plaatsje tussen het gewone toeristenvolk, maar Erik & Edwin zaten prinsheerlijk business-class. Naast mij zat een Indische Nederlander en bij het raampje zat zijn vrouw. Zij waren op weg naar hun familie in Californië en hadden daar zelfs, vorig jaar, hun 25 jarig huwelijksfeest gevierd. Dit herinnerde mij aan ons eigen feest, ook vorig jaar en aan het feit dat Ans mij deze reis gunde. Toen Erik vorig jaar

aankondigde: ‘Volgend jaar ga ik naar de Grand Canyon, fietsen.’ was ik meteen geïnteresseerd. Nu het dus echt ging gebeuren en ik alles nog eens overdacht, inclusief haar traantjes van die ochtend, moest ik even wat emoties verwerken. De werkelijke vliegtijd bedroeg tien- en een half uur, en werd doorgebracht met wat lezen, praten met buurman Richard, het rondgebrachte eten en drinken nuttigen en bij het raampje achterin of bij de pantry naar buiten kijken. Het was een belevenis om achtereenvolgens: Groenland, de Hudsonbaai, de Rocky Mountains, Salt Lake plus bijbehorende City en op het laatst Los Angeles en de Pacific te zien. Ook de loepzuivere cirkels die op een gegeven moment hier en daar verschenen waren fascinerend om te zien. Soms waren deze in exact gelijke helften of in vier vlakken verdeeld van verschillende, meestal groene tinten, die sterk contrasteerden met de grauwbrouine aarde. Een medepassagier vertelde dat het gewassen waren die door een beregenings-installatie, (als een soort gigantische stokpasser met gaatjes) werden bevoeid. In het begin had ik al eens aan een steward gevraagd of ik Erik en zijn vriend even kon bezoeken maar dat moest even wachten i.v.m. het serveren van het diner. Toen ik later een stewardess door het pad zag lopen die kennelijk een passagier ergens heen bracht heb ik me daar maar bij aangesloten om uiteindelijk niet in het minst tot mijn eigen verbazing in de cockpit uit te komen. Het was toch wel een lange vlucht en vooral Richard was erg blij dat L.A. in zicht kwam al was hij als ervaren vliegconsument vol lof over de service van British

Airways. Tijdens de vlucht hadden we al de vereiste formulieren ingevuld en zo stonden we dan even later in de rij met ‘buitenlanders’. Als voorproefje was Erik onderweg in een van de gangen al ondervraagd door 3 politieagenten die hem iets toeriepen van: ‘Hé, jij daar, hier komen!’ Ik vond ze tamelijk onbeschoft voor mensen die zelf verwachten dat je netjes en beleefd tegen ze bent. Tijdens het wachten zag ik een appeltje op een tafel liggen en oordeelde het beter de mijne er maar bij te leggen, op de invoer van agrarische producten zijn ze heel streng. Hoewel Erik volwassen is lukt het mij niet altijd mijn vaderrol te vergeten, en zo ontstond er toch een discussie over de aan te nemen houding tegen de douane beambten, die volgens mij er maar beter een kon zijn van: ‘Jazeker mijnheer, natuurlijk mijnheer etc.’ en wat minder op de toer van: ‘Ze kunnen mij niets maken; ik heb een geldig paspoort en een ingevuld formulier.’ Misschien voelde ik al iets aankomen. In ieder geval had ik mijn stempeltje ontvangen van een nors kijkende beambte, toen Edwin mij kwam vertellen dat chagrijn numero twee hem en Erik er niet in wilde laten, eerst maar eens invullen waar de heren sliepen, en dan weer achter in de rij! Nu had ik dat ook niet ingevuld, en had mijn ambtenaar het een en ander in mijn formulier verbeterd, maar wie weet was mijn leeftijd en/of korte haar wel een pré, tegenover jong, en lang haar al dan niet in een staartje. Nog een geluk dat Erik zijn ‘rage ainst the machine’ T shirt niet droeg, dan hadden we het wel kunnen schudden. Edwin vroeg of ze het adres van mijn in LA woonachtige neef zouden opgeven, maar dat leek me een minder goed idee, ik wist niet of hij daar wel

legaal verbleef. Tenslotte vulden ze maar in ‘Camping Anaheim’ dat leek mij wel een geschikte plaats en dicht bij Disneyland, dat moest zeker goed zijn. Ik hield nog even mijn hart vast toen ze het vertikten om weer helemaal achter in de rij te gaan staan. Gelukkig kwamen ze er nu zonder problemen doorheen en kregen ze hun met een verveeld gebaar uitgevoerde stempel, maar niet zonder dat de douanier de spanning er nog even inhield door alles nog eens goed te bestuderen.

1.2

De bagage leverde geen problemen op en even later zochten we in de hal bij een bijzonder aardige VVV man een hotel uit. Als je advies vraagt over hotels of autohuur blijven ze angstvallig neutraal, ze mogen niets aanbevelen, je moet zelf kiezen. Hij liep wel mee naar buiten om het hotelbusje af wachten. Met moeite propten we drie fietsen, de bagage en onszelf er in. De Aziaat die het busje bestuurde maakte zo'n jachtige indruk, dat ik in mijn haast de bagage van de fiets te halen, de ophanging van mijn fietstassen kapot rukte. Onderweg bleek de man geen woord Engels te spreken, zodat ik mij afvroeg hoe hij dan door die strenge controle of b.v. aan zijn rijbewijs was gekomen. Eenmaal in het hotel gaf men ons een kamer op de begane grond zodat wij de fietsen naar de kamer mee konden nemen. Nu moesten we nog een auto huren om de volgende dag naar Phoenix te rijden. In overleg met de man aan de balie zou onze chauffeur voor 5 dollar een huurauto helpen regelen. OK dat leek ons wel wat, toen

vroeg ik aan de balieman of de chauffeur soms Spaans sprak. 'Nee? hoe kan hij dan iets regelen sinds hij ook geen Engels spreekt?' 'Nee mijnheer, U spreekt Engels, hij rijdt!' Goed, de chauffeur bracht ons naar een verhuurder en toen wij daar binnen niet konden slagen en weer naar buiten gingen was hij al weer vertrokken. We gingen nu maar lopend op zoek naar een maatschappij waar men minder hoge 'drop off' kosten in rekening zou brengen om de auto in Phoenix achter te laten. We huurden tenslotte bij Alamo een GMC bus, met automaat en cruise-control. Een simpele bediening maar toch moet je het je uit laten leggen omdat je het niet gewend bent. Helaas voor Erik mocht hij niet rijden omdat hij onder de 25 jaar was. Terug naar het hotel en ergens eten, gelukkig wist Edwin beter de weg dan ik want al die rechte brede avenues lijken op elkaar. We parkeerden de auto bij het hotel en zochten een hamburgertent op: Jack in the box. De omgeving kwam ons op een vreemde manier bekend, misschien zelfs wel vertrouwd voor, door films en TV series. De politie auto's met gillende sirenes die we enkele uren eerder op ons scherm in het vliegtuig zagen, reden nu echt voorbij. Het bracht Erik op het idee te spreken over de vele moorden die hier per dag gepleegd worden. We zochten ons hotel weer op en ik vond dit deel van Los Angeles (West Century Boulevard, Inglewood) rommelig, af en toe wat naargeestig en in ieder geval niet erg florissant. Ons hotel was goedkoop maar goed, prima bedden, airconditioning, TV enz. We gingen naar bed om 20.15 u. Thuis was het 5.15 u. We waren dus bijna een etmaal op. Ik had goed geslapen, maar was wel een paar

keer wakker geworden. Vliegtuigen gehoord en maar één maal 'n sirene. Om vijf uur stond ik op, heb de route bekeken en m'n dagboekje bijgehouden. Dit gebeurde op het toilet omdat de kamer vol fietsen stond en het licht de jongens niet zou storen die nog sliepen. Om zes uur ging de wekker en nog vóór het eenvoudige 'continental breakfast' klonk alweer de eerste sirene.

In de ruime bus was plaats genoeg voor alles en om kwart voor acht waren we op weg naar Phoenix. Los Angeles is enorm uitgestrekt en het duurt geruime tijd voor je eruit bent. Tijdens die rit van ca. 400 mijl/640 km gaandeweg toch wel wat schrik gekregen omdat die airconditioning bij het klimmen van de zon, daar in die woestijn, wel degelijk op de maximale koeling moest worden gezet en Erik het op de achterbank evengoed nog warm had. Als je het raampje opendeed kwam er hete lucht naar binnen. In zowel Californië als Arizona gelachen om de bordjes: 'Staatsgevangenis' en 'Geen lifters meenemen'. Het autorijden wat Edwin en ik om beurten deden was op de lange stukken heel relaxed, cruise control aan, gas los en armleuningen naar beneden, zo vanuit een 'leunstoel' alleen maar sturen. Omdat bijna iedereen zo rijdt en men zich door de strenge controle en hoge boetes ook redelijk aan de max. snelheid houdt, geeft dit een rustig verkeersbeeld, volkomen tegengesteld aan het gekjaker in Europa. Al is het in een stad als LA natuurlijk veel drukker en minder ontspannen. Degenen die wel beduidend harder rijden zijn meestal oudere mannen, die bij ons juist vaak worden stijfgevloekt omdat ze te langzaam rijden. Onze eerste kennismaking met een

Amerikaans wegrestaurant viel niet tegen. Flinkke porties tegen goedkoop te noemen prijzen. 's Morgens om 10 uur zaten er al omvangrijke kerels met grote Statsons op, enorme bruine bonen schotels naar binnen te werken. Later op de dag bij het tanken was de hitte buiten nog flink toegenomen, we wisten niet hoe we het hadden toen we uitstapten, een múúr van hitte tussen auto en tankstation, nota bene in de schaduw, waar niemand zich in waagde als het niet absoluut nodig was. Ik begon hem nog meer te knijpen dat we in die temperatuur zouden gaan fietsen.

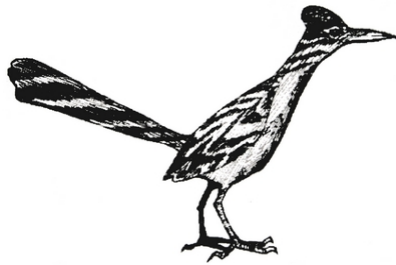
We naderden het einddoel door de bergachtige, rotsige woestijn met hier en daar struiken en nu ook soms meters hoge cactussen. Tegen vieren waren we op Phoenix Int. Airport. Daar moest de auto worden ingeleverd en campings waren er niet in de buurt. Erik en Edwin hadden geen zin meer in een motel en zo reden we eerst door naar het 'Lost Dutchman State park'. Thuis had mij dat zo'n leuke naam geleden om te starten. Het park ligt aan het begin van de Apache Trail. Nadat we in het nabij gelegen plaatsje Apache Junction wat boodschappen hadden ingeslagen reden we naar het informatiecentrum. Toen de dame die ons te woord stond hoorde dat Erik & Edwin na de auto te hebben teruggebracht, nog dezelfde avond, de 63km. vanuit Phoenix terug wilden fietsen, keek ze ons eerst niet begrijpend aan en zei: 'Are you guys wanna do that on a BIKE?' Het was duidelijk, de gekste klanten kwamen tegenwoordig overgevlogen vanuit Europa. Ons idee dat het na zonsondergang toch wel wat zou afkoelen, boorde zij snel de grond in. Tot middernacht zou de

temperatuur nauwelijks dalen en daarna maar weinig. Het bleek die woensdag de heetste dag in Arizona te zijn geweest sinds het daar werd gemeten, en dat zal toch wel minstens zo'n honderd jaar zijn. In ieder geval werd, op onze eerste volle dag in Amerika, de record temperatuur gemeten van 128° F / 53° C in Lake Havasu City AZ.

1.3

Toen de jongens mij om plusminus half zes achterlieten op de snikhete camping, met alle bagage op een kluitje in de werkelijk brandende zon wist ik echt even niet meer hoe ik het had. Gelukkig zag ik verderop nog wat kampeerders staan. Eerst de tentjes maar eens opgezet en de slaapmatjes klaargelegd. Vervolgens de bagage naar wat struiken in de schaduw gesleept. Mieren! Dan de boel maar weer teruggehaald. De ingekochte etenswaar & mijn felgele fietshelm hing ik in een boom, zodat de jongens straks in donker de plek beter zouden kunnen terugvinden. Wat gegeten, en maar wachten, hoewel ze er natuurlijk nog lang niet konden zijn. Ondertussen ook wat rondgelopen en naar de kraan annex openlucht douche gefietst op de nog halfzachte banden, voor een heerlijke maar kortstondige afkoeling. De omgeving is daar schitterend en het decor van de Superstition Mountains indrukwekkend. In de grote cactussen, waarvan sommigen bloeiden met kleine oranjerode bloemen, ontdekte ik kleine vogels die daar hun nest in uitgehold hadden. Ook zag ik voor 't eerst die gekke vogels achter elkaar over de weg rennen, die dus niet voor niets Roadrunners heten.

Dat wist ik op dat moment nog niet, maar toen ik later achter die naam kwam werd de gelijknamige tekenfilm achteraf extra leuk en kon ik ze bijna niet meer zien rennen zonder ‘beep-beep’ te roepen.

De hitte hield intussen gewoon aan, inderdaad ook na de zonsondergang om ongeveer 20.30 u. In de tent was het zo mogelijk nog heter en ik kreeg het idee om mij te installeren op de aanwezige picknick tafel. Schoenen en bidon met water op de bank. Matje op tafel met de slaapzak erop. Voor het eerst in mijn halve eeuw zou ik, in de open lucht, onder de sterrenhemel slapen al kwam daar voorlopig weinig van terecht. Ik maakte mij ongerust, misschien bleven ze wel onderweg ergens slapen, want ze hadden voor alle zekerheid hun slaapzakken meegenomen. Gelukkig had ik geen last van vliegen of andere insecten. Er vlogen wel vleermuizen rond. Uit een groepje huizen in de verte begon ineens een kind angstaanjagend te schreeuwen dat kennelijk een gigantisch pak op zijn of haar donder kreeg. Dan was het even stil genoeg om hoop te krijgen dat het afgelopen zou zijn en begon het weer

opnieuw. Of er begon een hond te blaffen die dan weer andere jankers aanstak. Het geluid droeg op een of andere manier zeer ver want de afstand tot die huisjes was behoorlijk, en wellicht fungeerden de bergen op de achtergrond als klankbord. Op een gegeven moment was ik toch in slaap gesukkeld en weer wakker geschrokken, daar waren Edwin & Erik, wat een opluchting! Het was half elf.

Ze hadden niet anders dan bij elk blok stoplichten gehad, op de lange rechte Avenue. Ze vertelden een bijzonder vriendelijke Chinees te zijn tegengekomen, ook op de fiets, die bleef zwaaien kennelijk blij eens andere fietsers te zien. Verder waren ze nog langs de met krijt getekende omtrek van een slachtoffer gereden, die daar kennelijk was neergeschoten of gestoken. Daarnaast stond (en dat zie je minder vaak op de TV) een vent doodgemoedereerd een hamburger te eten. We zochten nu eerst het stromend, door de omgevingstemperatuur verwarmde water maar weer eens op en je hoefde je feitelijk niet af te drogen. Daarna kwamen nog wat verhalen los over de plaatselijke fauna, b.v. scorpioenen die in je schoenen kunnen kruipen en die je dus 's morgens goed moet uitschudden als ze buiten de tent hebben gestaan. Of slangen die wel eens in de nachtelijke kou, de warmte van een slaapzak konden opzoeken als je de tent niet goed dicht ritste. Maar vannacht zou het daarvoor te warm blijven, bovendien verzekerde Edwin mij dat ze toch niet omhoog konden kruipen, dus ik lag veilig op mijn tafel. Ik probeerde de slaap nog maar weer eens te vatten, daarbij gehinderd door: een vaste krekkel, in een bosje linksachter, allerlei

vaag geritsel en een overvliegende uil. Ook de schitterend heldere sterrenhemel hield me wakker en kwam de uil nog eens terug, een paar klikken lager vliegend, om te kijken wat of daar precies op die tafel aan de hand was.

Geleidelijk aan doezelde ik toch ik zo tegen twaalven in slaap en toen begonnen de coyotes hun eigenaardig huilend/lachend keelgeluid te produceren. 's Nachts maakte Erik mij wakker, er zat, zeker weten, een groot beest in de bosjes verderop. Hoorde ik dat dan niet? Hoor! Ik hoorde niets maar even later reed er nog voor zonsopgang een auto weg, kennelijk van een van de campinggasten.

1.4

Rond 5 uur stonden we op. We hadden zo'n vermoeden dat het niet onverstandig zou zijn vroeg te vertrekken. Eerst moest nog met tie-ribs mijn fietstas gerepareerd en mijn halfzachte banden opgepompt. De andere banden waren gisteravond al bij een pompstation op spanning gebracht. Het pompen lukte maar zeer gedeeltelijk met dat leuk ogende mini pompje. En het was al weer zo warm. Op weg dus maar met te zachte banden in de hoop dat we onderweg nog iets tegen zouden komen. De Apache Trail was meteen al zwaar met steile klimmen. In het piepkleine plaatsje Tortilla Flat, een paar typische ruwhouten gebouwtjes, konden we ijskoude drankjes uit een automaat halen. Zittend op een bankje van de veranda konden we genieten van een levensgrote ooit in frisse kleuren geschilderde uit hout gesneden Indianenfiguur, die nu

bijna net zo vervelooos was als het pand. Een paar mijl verderop, kwamen we bij een soort haventje aan het Apache Lake, helaas het restaurant opende pas om 10 uur maar in de werkplaats bij het boothuis waren mensen aan het werk. Het waren aardige gasten en vanzelfsprekend mochten we gebruik maken van de perslucht. Plotseling begaf mijn ventiel het, van het achterwiel natuurlijk, dus alle bagage eraf en een reserveband gemonteerd. Na onze voorraad tie-rips te hebben aangevuld vertelden zij ons dat we straks als de weg overging in gravel, ‘a lot of fun’ zouden hebben op onze mountain-bikes omdat er een paar steile afdalingen kwamen waar we lekker naar beneden zouden gaan scheuren. Na een vriendelijk ‘come see us again guys’ en een ‘thanks a lot’ onzerzijds reden we weer weg, richting Roosevelt dam. Al snel werden de klimmen weer steeds zwaarder, de zon klom hoger en het werd echt afzien. Op een gegeven moment kon ik mijn pedalen niet meer rond krijgen en moest gaan lopen, dat wil zeggen: de fiets omhoog duwen, als vroeger de cargadoors in Amsterdam, alleen iets langer achter elkaar. Mijn voorbeeld werd spoedig door Edwin gevolgd en uiteindelijk ook door Erik. Het was niet zozeer de helling die ons de das omdeed als wel de combinatie van klimmen en een voor ons ongekennde bloedhitte. Af en toe hernieuwde pogingen om te fietsen lukten maar kort. Edwin en ik konden nauwelijks meer op onze benen staan en zaten voor mijn gevoel dicht tegen een zonnesteek aan, ondanks de enorme hoeveelheden vocht die we naar binnen werkten. En het was ook niet echt leuk de gieren te ontdekken die boven onze hoofden rondcirkelden.

Ik hield een afdalende truck aan met het verzoek ons het laatste stukje omhoog te brengen. Ze antwoordden dat het niet meer zover was naar boven en ik zag ook dat hij was geladen met een soort asfalt, dus probeerden we het nog maar weer eens zelf. Maar na elke moeizame bocht kwam er nooit de verlossende daling en blééf de weg steil oplopen. Edwin en ik konden nu echt niet meer, legden onze fietsen in de berm en gaven het op, volkomen uitgeput. Na verloop van tijd kwam er een soort landrover naar beneden die ik aanhield met het verzoek om ons te helpen. Hij werd bestuurd door Ed Kuiper: ‘where are you from?’ ‘Holland’ ‘me too!’ Wat een opluchting, natuurlijk wilde hij ons helpen en alle fietsen gingen zo met bagage en al achterin, er bleef nog een gaatje over waar Edwin ging zitten. Ed bleek in Indonesië geboren, met z'n ouders naar Holland gerepatriëerd en op negenjarige leeftijd naar Amerika geëmigreerd. Hij sprak bijna geen Nederlands meer maar tijdens ons gesprek kwamen er geleidelijk aan weer meer woorden naar boven. Hij vertelde op slangenjacht te zijn geweest, die hij schoot om de huid te verkopen op dagen wanneer er als truckchauffeur geen werk was. Vroeger woonde hij in Michigan duizenden mijlen naar het noorden, maar toen hij werkloos werd

verhuisde hij naar Arizona. Zijn schoonzusje woonde er en zijn vrouw had er een baan gevonden. Erik stelde allerlei vragen over de jacht, het gevaar van slangenbeten, schorpioenen enz. Ed, (in Holland noemden ze me ‘Eppie’) zette rustig de auto even stil als hij beide armen nodig had om uit te leggen hoe een door hem geschoten vogelbeest zijn staart placht te ontvouwen in de bronsttijd of zoiets. Hij vroeg op een gegeven moment of hij ons zo ver genoeg had gebracht, maar bemerkte mijn aarzeling en bood aan ons naar de dichtstbijzijnde camping te brengen wat ik dankbaar aanvaardde. Ik had hinderlijk last van dichtzittende oren, voelde me nog steeds niet erg happy en zat eerlijk gezegd soms tegen janken aan.

Tegen elven arriveerden we op de prachtig gelegen camping aan het Apache Lake. Wij kletsten nog wat en toen Eppie hoorde dat we via Oak Creek Canyon en Flagstaff wilden rijden zei hij benieuwd te zijn of wij dat haalden. Aan het eind van deze Canyon, zou het heel steil omhoog lopen met veel haarspeld bochten. ‘You guys are gonna work!’ zei hij hoofdschuddend en met een veelbetekenende grijns. Ik hield me groot en vroeg zijn adres zodat wij hem vanuit Flagstaff een kaartje konden sturen. Daarna ging Eppie naar huis en ik bedankte hem nogmaals hartelijk: ‘you saved three lives, man!’ Ik bleef nog een tijdje behoorlijk depri, janken, met zout in de weer om het vocht vast te houden. Hadden we thuis maar zoutpillen gekocht, hier waren ze niet te krijgen. En mijn oren bleven dichtzitten. Na een tijdje, eindelijk, heerlijke thee gedronken, waarvan ik wat opknapte en die mij van

mijn droge keel verlost. Daarna wat bonen gegeten en nog meer thee gedronken waarna ik nog meer opknapte. Als je fietst is voldoende eten heel belangrijk maar door de hitte verdwijnt je eetlust soms te veel. Edwin ging even betalen. Als er niemand aanwezig is op een State-camping werkt dat heel eenvoudig je pakt een formuliertje, vult dat in en stopt het in een envelop samen met de vereiste 8 of 10 dollar en doet dat in de bus. De rest van de middag af en toe lekker in het meer gezwommen, waar mensen hun krantje lasen of visten zittend op een stoeltje half in het water. Tussendoor wat geprobeerd te slapen, maar het was overal zo heet dat ik half weggedoezeld een keer dacht dat ik de zon op mijn huid voelde branden, terwijl ik in de schaduw lag. We zagen voor het eerst hier een prachtige vermiljoenrode vogel, met een kuifje op zijn kop. Een Cardinal, die op mijn fluiten leek te reageren door terug te fluiten. We gingen vroeg naar bed maar de tent liet ik aan Erik over, voor twee man was hij toch te heet en ik sliep liever maar weer op de tafel, die deze keer met een afdak was uitgevoerd. Het was iets minder heet dan de vorige nacht en ik sliep ook beter, maar van het verhaal: woestijn klimaat met heldere koude nachten en dus een slaapzak tot min tien, klopte tot nu toe niet veel.

1.5

Na wat te hebben gegeten eerst ingepakt en daarna op zoek gegaan naar iemand met een pomp omdat ik weer een probleem had met een binnenband. Alhoewel het nog vroeg was waren er al veel mensen wakker en een eindje

verderop waren ze bezig een boot op te pompen met een compressor, die ik even mocht gebruiken. We stapten op en reden richting Roosevelt Lake, een afstandje van 6 à 7 mijl, maar op de Apache trail zeker geen kippen eindje. We waren nog maar even op de hoofdroute terug of mijn zonnebril viel op het gravel, meteen onder mijn voorwiel, de ovaaltjes waren dat niet meer en de brilleglazen bleken ook niet onbreekbaar. Na de brug bij de Roosevelt dam reden we eerst een paar km. rechtsaf naar een gelijknamig klein plaatsje. Als eerste natuurlijk een koud drankje genuttigd, wat weer bijzonder goed smaakte omdat we onderweg waren aangewezen op de warme inhoud van de bidons. Dat water was trouwens al warm toen we het 's Morgens uit de kraan haalden. De koude biertjes in die vitrines van de kleine supermarkt zagen er wel erg verleidelijk uit, maar het leek mij toch verstandiger een ontbijt te bestellen wat daar ook tot de mogelijkheden behoorde. Nadat ik mijn bestelling gedaan had vroeg ze 'hoe heet je?' 'Bert' 'OK, Bert, ik roep je aan de zijkant bij het loket.' Buiten stonden opzij van de winkel tafels en banken waar ik even later mijn ontbijt kon halen, een piepschuimen doos vol heerlijkheden; scrambled eggs, ham, geroosterd bruinbrood en een gebakken aardappelkoek. De jongens hadden in de winkel ook allerlei eetwaar bij elkaar gescharreld en we dronken er nog de man een halve liter gekoelde melk bij. Ik voelde mij weer kiplekker en met frisse ice tea in de bidons reden we naar het vlakbij gelegen ranger station. Daar wilden wij ons eens goed voor laten lichten over de geplande route en we hoorden optimistische geluiden. Naarmate we

vorderden zou de temperatuur, omdat we hoger in de bergen kwamen, zakken en dus aangener worden. De stijging zou redelijk geleidelijk gaan met natuurlijk steilere gedeeltes maar niet meer zo als op de Apache trail. En het stuk voor Payson, dat was een mooie brede weg met ruime zijstroken, geleidelijk oplopend maar toch: ‘a piece of cake’ volgens de lady boswachter. We hoorden verhalen over meer bomen en schaduw na Payson; kortom, we gingen vol goede moed op weg, eerst het stukje terug naar de brug en dan verder naar een van de campings langs het Roosevelt meer. Na ruim 8 mijl kwamen we bij een camping. We besloten te blijven omdat er douches waren.

In het Tonto National Forest waar we waren, en dus ook langs het meer, mag je overigens overal vrij kamperen, behalve dicht langs de weg. Dat geldt voor alle National Forests en in Arizona zijn er daarvan veel en meestal heel groot. Ze worden beheerd door het departement van landbouw en worden ‘het land met de vele gebruiksmogelijkheden’ genoemd: bosbouw, recreatie, jacht enz. Het wordt beschouwd als een soort openbaar gebied, land van iedereen. Ed Kuiper b.v. stoorde zich er aan dat het veehouders is toegestaan er vee te laten grazen. Verder zijn er ook nog de Nationale Parken, vergelijkbaar met onze natuurgebieden. Zij worden beheerd door een stichting en vallen onder het ministerie van Binnenlandse zaken. Daarnaast heb je nog State Parks en zelfs County Parks. Ook zijn er in Arizona nog Indianenreservaten, van klein tot zeer uitgestrekt. Het is de staat met het geringste

oppervlak aan privéterrein van de Verenigde Staten. De camping lag schitterend aan het meer en was pas aangelegd, met goede voorzieningen. Na het douchen bespraken we dat de gestelde doelen misschien wel drastisch moesten worden aangepast. Eerst maar eens Flagstaff bereiken en daarna zouden we wel verder zien. Tenslotte hadden we vakantie en daar wilden we van genieten. Voorlopig zaten we hier in deze prachtige omgeving en gedurende een deel van de dag was de hemel zelfs bewolkt. Wat wilden we nog meer. Zwemmen bijvoorbeeld. Wat ik grappig vond waren de bordjes met pictogrammen. Langs het pad dat naar beneden voerde naar de oever, stond er een met: 'Vissen rechtdoor' (dus niet de dieren, maar het hengelen) en daarnaast stond een fototoestel afgebeeld met een pijl rechtsaf, dit paadje voerde naar een uitzichtplekje dat dus wel in heel wat fotoalbums zal voorkomen. Er stonden ook weer van die metershoge en andere soorten cactussen. Beneden bij het meer waren wat kinderen aan het spelen terwijl vader en moeder zaten te vissen. Toen ik na een poosje zwemmen weer de kant op kroop vroeg een meisje: 'Mijnheer, bent U een wedstrijdzwemmer?' Nou, dat zal ook wel de enige keer blijven dat men mij dat vraagt. Mijn zelfvertrouwen werd in ieder geval weer aardig opgekrikt. Hoewel, ik bedacht dat zij misschien niet gewend was om volwassenen sportief bezig te zien. Ze waren daar wel op yet ski's aan het scheuren en in grote motorboten aan het rondvaren, maar inderdaad was er niemand aan het zwemmen of kanoën, en ik heb maar één surfer gezien. Misschien is het ook wel logisch in die hitte, hoewel

zwemmen juist heerlijk afkoelt. Het kan natuurlijk ook zo zijn dat veel mensen, zoals Edwin opperde, niet kunnen zwemmen. In ons waterrijke landje zijn wij tegenwoordig gewend dat iedereen leert zwemmen, maar wellicht is dat in een woestijnstaat als Arizona niet het geval.

Aan het eind van dit relaxte middagje biedt Erik aan om terug te fietsen naar Roosevelt om eten te halen. Hij komt terug met zulke enorme (en nog warme) hamburgers, dat we de eveneens driedubbel ingepakte frieten niet meer op kunnen. 's Avonds in de verte nog een schitterend onweer gezien dat helaas onze kant niet op wilde komen.

2

Van 2000 naar 7000 voet

2.1

Zaterdagmorgen waren we alweer vroeg op pad richting Tonto basin. Daar waarschuwde de sheriff, die naar onze route informeerde, voor de komende drukte op 4 juli, een nationale feestdag. Veel mensen die in de bergen verkoeling hadden gezocht, zouden dan weer in de namiddag snel naar huis terugrijden. Op weg naar het volgende plaatsje: Jake's corner, zag Erik de eerste ratelslang, en geen kleintje. Ik vond dat hij zich erg dichtbij waagde om de foto te maken, maar de slang ratelde inderdaad niet en dan is er blijkbaar toch geen gevaar bij. Even later moest ik enige krachttermen uitten en/of inslikken vanwege wéér een lekke of althans lege band. Geen nood, dat zouden we even snel verhelpen, en dat was ook nodig want de temperatuur liep al weer aardig op en er was geen schaduwplekje te bekennen. De vorige dag had Erik een vulpatroon gekocht om de band op te pompen en waarmee meteen het gaatje gerepareerd zou worden. Inderdaad was het heerlijk om met een druk op de knop moeiteloos de band te kunnen vullen. Helaas... reeds na een halve minuut klonk er een daverende knal en bleek de binnenband volledig opengescheurd over een lengte van 25 cm. Gemopper over de slechte kwaliteit van onze merkband en snel de reserveband gepakt. Toen ook deze op dezelfde manier naar de knoppen ging begon er iets te

dagen en las ik eens goed de gebruiksaanwijzing door op de bus: uitsluitend voor autobanden, niet voor fietsen stond daar dus. Het chemische spul loste gewoon de binnenband op. En het was alweer zo'n 45 graden Celsius. Spreekwoorden dienden zich aan: Goede raad is duur & als de nood het hoogst is, is de redding nabij. Verdomd: daar stopte aan de overkant van de weg een grote kampeerautobus. Een vriendelijke oude man vroeg ons wat het probleem was en zei toen: 'How about a nice cool beer.' Hij gaf ons het lekkerste biertje dat ik van mijn leven geproefd heb. De oude man bleek slecht ter been toen hij achterin zijn bus op zoek ging naar, en terug kwam met, een spiksplinternieuwe voetspomp, waar hij persé niets voor hebben wilde. Hij was zo vriendelijk, dat het mij spijt zijn adres niet te hebben, ik had graag nog iets van me willen laten horen als blijk van waardering. Des te meer omdat hij zich niet 100% voelde en straffe medicijnen had geslikt om de zaak onder controle te houden. Er stopte nog een auto met de vraag of er hulp nodig was en hij antwoordde: 'No, it's O.K., just a couple of beers and a footpump!' Wij zwaaiden naar hem toen hij vertrok, eigenlijk was hij degene die hulp nodig had, maar wij konden niets voor hem doen.

De laatste reserveband was snel gemonteerd en moeiteloos opgepompt. In Jake's corner stopten we, het werd nu echt te heet om verder te fietsen. In de dorpswinkel was van alles te koop, natuurlijk de koude drankjes waaronder limonade met geschaafd ijs en vers fruit. Verder waren er boekjes met de vogels, zoogdieren, planten enz. van

Arizona. Ook kennis gemaakt met de in onze ogen toch wat zotte, in ieder geval hypocriete gewoonte om een blikje bier in een papieren zakje mee te geven. De sheriff ziet dan niet dat je bier drinkt, want dat mag niet in het openbaar. Als iemand dus uit een in papier verpakt blikje drinkt weet iedereen dat er alcohol in zit. Buiten stond een openbare telefoon en ik nam de gelegenheid te baat om Ans te bellen en een kort verslag uit te brengen, waarbij natuurlijk ook het weer ter sprake kwam: 'Het is hier ook zo warm!' zei ze, 'wel 33 graden'. Er was daar een caravanpark waarvan de beheerder naar ons toe kwam rijden in een elektrisch aangedreven voertuigje. Hij nodigde mij uit met hem mee te rijden dan zou hij mij een mooi, vlakbij gelegen koel schaduwplekje aanwijzen, met gras en bomen, waar het die middag voor ons goed toeven zou zijn. Het was inderdaad een mooi stekje en er werd kennelijk elke dag gesproeid. Wij installeerden ons daar om een paar uurtjes siësta te houden, te lezen, wat te kletsen of in de omgeving de flora en/of fauna te bekijken. Met de winkel om de hoek was het daar best uit te houden.

Om ongeveer half vijf besloten we weer verder te rijden naar het plaatsje Rye, maar eerst wat eten. We gingen een soort café, binnen en stonden alle drie perplex, omdat we niet verwachtten dat het zo druk zou zijn en ook omdat we het gevoel hadden dat we midden in een western movie waren beland. De saloon was gevuld met Statsons en andere grote hoeden, cowboylaarzen en countrymusic. Een jonge vrouw ('hi, honey') was precies zo gekleed als de stereotiepe cowgirl: witleren rok en vest met

bijpassende laarsjes, natuurlijk alles met franje en boven dit alles uit het blonde opgestoken haar. We waren echt vreemde eenden in de bijt, met onze koersbroeken, fietsshirts en dito handschoentjes. Behalve ons droeg ook niemand een pet of sportschoenen. Edwin ging eens informeren of wij ook iets te eten konden krijgen en kreeg te horen dat bestellen vandaag niet nodig was, want als wij naar buiten zouden gaan door de zijdeur dan konden we daar ‘free steaks and beer’ krijgen. Een beetje beduusd liepen we naar buiten en inderdaad waren ze daar druk in de weer met vlees grillen en er stonden lange tafels en banken. Er kwam een man op ons af die vroeg wie ons had uitgenodigd? Dat was een grapje van hem. ‘Julliekomen zeker niet van hier?’ Ik vroeg hem hoe hij dat kon weten, dat zag hij zeker aan onze outfit? De grapjas vertelde ons dat dit feestje werd aangeboden door een zeker iemand die graag tot rechter gekozen wilde worden. Een eindje verder waren ze om beurten bezig met hoefijzer gooien, ze vlogen draaiend door de lucht en de bedoeling was dan dat ze precies om een paaltje terecht kwamen. Intussen ging Erik eens kijken hoe het met de steaks stond en de flinke vent met grote zwarte hoed vroeg hem: ‘How do you like'm son!’ ‘Nou’, zei Erik: ‘doe maar medium’. We kregen er ook nog een gepofte aardappel bij, bruine bonen en gratis tappilsjes zoveel we wilden. We maakten gezellige babbeltjes met allerlei mensen en wisten onze bierconsumpties te beperken tot drie stuks de man omdat we toch verder wilden rijden. Onze bidons gevuld met water en ijsblokjes, nog een laatste praatje voor de deur en op de pedalen voor de laatste 8 mijl.

Hoewel we moesten klimmen was het best te doen.

2.2

In Rye hadden we er voor die dag zo'n 32 mijl opzitten. Er was een soort café-restaurant met erachter een erf waar we gratis konden kamperen al was er verder geen tent of camper te ontdekken. Er waren wel toiletgebouwtjes maar daar was men nog mee bezig. Alleen de douche aan de dameskant was aangesloten, dus die gebruikten we dan maar. In het restaurant bestelden we gezeten aan de bar nog een hamburgertje, het kleinste wat ze hadden en daar werd toch weer een enorme portie frites bij gebracht. In de hal hingen foto's van dorpsbewoners tijdens het Oktoberfest. Achter de bar wist men niet veel over de achtergrond te vertellen, 'Zal wel oorspronkelijk Duits zijn, ja' dat was alles. Buiten stonden allerlei attributen klaar, waarmee men kennelijk een soort van openluchtspel ging opvoeren op 4 juli. Er waren o.a. een witte Baya Bug (kever) met de tekst : 'My other car is a white Ford Bronco', een politieauto, een pop die O.J.Simpson moest voorstellen, een courthouse, een gevangenis en een galg. Die geschiedenis met de beroemde sportheld had Amerika al weken in zijn greep en het was nog bijna dagelijks op het nieuws. (*noot: O.J.S. was verdacht van een dubbele moord) In ons tentje werd ik nog een tijdje wakker gehouden door de arbeid vanuit een garage verderop en hoewel we inmiddels al aardig wat hoger zaten was het 's nachts toch nog warm.

Die zondagmorgen was het eerste stuk naar Payson,

meteen een lange klim van 6 mijl. Het was State highway nr 87, waar we de vorige avond even voor Rye op uitkwamen, die hier ruim was met meestal brede en soms wat smallere vluchtstroken. In Payson eerst eens ontbeten en daarna in een enorme store rondgekeken en o.a. een nieuwe binnenband gekocht. Op de medicijnenafdeling zat een man aan een doe het zelfapparaat z'n eigen bloeddruk en hartslag te meten. Maar zouttabletten of tegengif tegen slangen- en/of schorpioenenbeten waren hier ook niet te krijgen. Dat hadden we al eerder geprobeerd, in de veronderstelling dat, sinds die beesten hier voorkomen, het wel overal te krijgen zou zijn. Dat bleek dus niet zo, als je gebeten wordt moet je maar snel naar een dokter gaan, is het advies. Kennelijk zijn de risico's dat je gebeten wordt toch vrij klein, al vertelde Ed Kuiper dat hij tijdens zijn slangenjacht op het pad bleef om geen risico te lopen: 'ik wil ze zien voor ze mij zien'. Ook moest je volgens hem erg oppassen met schorpioenen b.v. als je een steen optilde om te kijken of er een onder zat. Probeer ze niet te vangen want ze bijten bliksemsnel en reageren gegarandeerd sneller dan jij vertelde hij tegen Erik.

2.3

Op weg naar het volgende plaatsje, Pine moesten we weer hoofdzakelijk klimmen. Het werd steeds duidelijker merkbaar dat het koeler werd, al schatten we het nog steeds wel zo'n 35° C of hoger. Vooral de bergwind, die er vaak was als we bijna bij een hoogste punt waren, was veel koeler dan de hete woestijnwind. De eerste stop vooraan in Pine was bij een bakker die ook allerlei lekkere salades e.d. verkocht. Lekker voor de deur op een bankje verse broodjes gegeten. Verderop in het plaatsje een plekje gevonden voor de middagpauze onder de bomen bij het sportveld. Er was een soort braderie met de gebruikelijke troep. Het kleine museum was leuker om te bezoeken. Er waren oude foto's van de eerste pioniers, zo rond de eeuwwisseling, wat oude kledingstukken, werktuigen, interieurs e.d. Ook archeologische vondsten en Indiaanse voorwerpen, zoals potten, wapens e.d. waren aanwezig. In de namiddag hebben we nog ergens een pizza gegeten, de kleinste maat was toch groot zoals alles hier. Amerikaans 'small' is zowat Hollands 'groot'. Heel vaak is het ook zo dat je maar 1x betaald voor koffie of frisdrank. Elke volgende 'refill' kost niets, of je nu voor groot, middel of klein hebt betaald. De koffie is wel erg slap, maar in de warmte daar vond ik dat niet onplezierig. We hadden de pizza willen eten om wat energie te hebben voor de te verwachten flinke klim naar Strawberry van 3 mijl. De afstand was dus gering, maar ik was er toch een beetje bang voor om een of andere reden. Nu moesten we eerst weer even wachten om die '12 inch' te laten zakken.

We hadden beter één grote met z'n drieën kunnen nemen. Het was inderdaad een flinke klim, maar toch kwamen we zonder problemen in Strawberry. Een halve mijl na de supermarkt, ('Nee, er is hier geen camping'), ontdekten we een kleine camping bij particulieren, ik veronderstel dat het gepensioneerde echtpaar de grote tuin om hun huis op die manier benutten om wat extra inkomsten te hebben. De aardige oude dame, kon ons niet zeggen of de alternatieve route naar Camp Verde voor ons geschikt was. Het viel mij op dat de Amerikanen vaak niet veel weten van hun eigen omgeving, al kun je bij ons ook niet aan iedereen de weg vragen. Maar in Phoenix b.v. herinnerde ik mij, had men ons bij de balie van het vliegveld gezegd dat er in de buurt van het Roosevelt Lake op de campings zeker geen plaats meer zou zijn omdat iedereen er dit weekend op uit zou trekken vanwege de 4e juli en toch was daar plaats zat geweest. Wij waren dus een beetje geneigd de waarschuwing van de sheriff in Tonto, over de te verwachten drukte, met een korreltje zout te nemen en hadden een andere reden om de alternatieve route te onderzoeken. Van de highway naar Camp Verde wisten we dat, na een flinke klim in noordoostelijke richting, de resterende 25 mijl naar het westen alleen bergafwaarts zou gaan. De onverharde weg daarentegen liep rechtstreeks vanuit Strawberry in westelijke richting en was dus niet alleen korter maar hopelijk ook stiller. Ook al zou het niet zo druk worden als de sheriff had voorspeld hadden we best zin in een auto arm ritje over iets anders dan asfalt. Ik ging eens poolshoogte nemen in de 'Strawberry Lodge'. Het was erg

druk, de serveersters hadden amper tijd om een bestelling op te nemen. Ik raakte aan de bar in gesprek met mijn buurman: een brandweerman. Hij en zijn vriendin waren zoals veel Amerikanen erg vriendelijk en behulpzaam. Wij zaten hier precies op de kruising van highway 87 en de Fossil Creek road, onze alternatieve weg. Zij hadden er zojuist overheen gereden vanuit Camp Verde en waren er zeer enthousiast over. Het was volgens hen zeer goed te fietsen en we zouden genieten van prachtige vergezichten. Bovendien zou het inderdaad praktisch de hele weg naar beneden gaan dus dat klonk allemaal veelbelovend. Zij raadden het ook zeker aan om deze weg te nemen, daar zouden we geen spijt van krijgen. Ik bleef nog een tijdje met ze kletsen en fietste daarna terug naar de camping. Daar stond op tafel, een schaal met mijn portie van de heerlijke stukken meloen, die de oude dame, heel lief, had gebracht. 'Dat hebben jullie na zo'n dag fietsen wel verdiend' had ze tegen Erik gezegd, maar voor ons gevoel was de kleine 30 mijl van die dag niet veel.

2.4

'The fourth of July', is een Nationale feestdag in de VS. Dan wordt de ondertekening van de grondwet door het Congres herdacht, waardoor de Verenigde Staten een feit werden. Wij zouden er op de Fossil Creek road niets van merken of het zou moeten zijn dat we een paar auto's hebben gezien, die er op werkdagen wellicht in het geheel niet zouden zijn geweest. De weg begon als een gewone weg door een mooie beboste buitenwijk van Strawberry

met karakteristieke, ruim bemeten, meestal houten vrijstaande huizen. Na een paar mijl hield het asfalt op en spoedig werden we inderdaad getrakteerd op schitterende vergezichten. We zagen van bovenaf langs steile hellingen arenden zweven of we zagen ze boven onze hoofden, donker tegen de strakblauwe lucht afstekend, hun nesten in de geelbruine rotswanden opzoeken. Kortom, ongerept Natuurschoon alleen in clichés te beschrijven. Met plezier scheurden wij op de steile gedeeltes naar beneden, stofwolken achter ons aan en het ging praktisch alleen maar bergafwaarts. We waren zelfs genoodzaakt onze remmen en velgen met water te koelen, waarna de remmen weer veel beter functioneerden. Op een gegeven moment, kwamen Edwin en ik op een punt waar Erik, die vooruit was gereden, zijn fiets in de berm had gelegd. Hij bleek bij de een tiental meters lager gelegen stroom te zijn waar de weg zijn naam aan ontleende: de Fossil Creek. We zochten ook tussen de bomen door onze weg naar beneden en genoten van het glasheldere riviertje met daarin rotsblokken, stroomversnellingen en schooltjes vis.

Even later weer op de fiets ontdekte Erik een slang van ongeveer driekwart meter lang, midden op de weg. Het reptiel leefde wel maar was volgens Erik ongevaarlijk omdat hij zich stuiptrekkend bewoog en kennelijk kort tevoren was aangerezen. Hij pakte hem achter de kop en sneed die in een snelle haal met zijn duikersmes eraf. Het duurde niet lang of het vel was ook afgestroopt. Nu bracht mijn cutter met de vlijmscherpe afbreekmesjes uitkomst. Terwijl Erik het vel strak hield, sneed ik het over de

buikzijde voorzichtig open. Om verder omkrullen te voorkomen, wat snel plaatsvond in de warmte, wikkelden we het strak om zijn fietsframe en zetten het met tape vast. De huid die zo als een trofee werd meegevoerd was al zo goed als droog en vertoonde mooie beige/bruine schakeringen en 'n prachtige tekening. Na een korte pauze in een klein plaatsje vlak bij een kruising, draaiden we met de highway op voor de laatste mijlen naar Camp Verde. Daar aangekomen werd het tijd voor onze middagpauze. Het postkantoor bleek zeer geschikt. Op de galerij met brede borstwering kon je rustig zitten in de schaduw of een tukje doen. Edwin zat te schrijven en Erik te tekenen, terwijl ik binnen eens een kijkje ging nemen. Natuurlijk was het kantoor op deze Nationale feestdag gesloten, maar de deur was wel open voor het publiek om hun post op te halen. En binnen draaide de airconditioning, dus ik werkte daar mijn dagboekje bij.

Op een zeker moment kwam er een oude man binnen van naar schatting tenminste 70 jaar en knoopte een praatje met mij aan. Hij was een man van de oude stempel. In Arizona wil dat zeggen: een grote witte hoed op en het handvuurwapen, uiteraard geladen en wel, op de heup. Dat praatje liep aardig uit de hand, in die zin dat de man maar door bleef lullen over asteroïden die over een aantal dagen de planeet Jupiter zouden bombarderen. In ieder geval was het bij het grote publiek nog niet bekend, maar hij had uit zeer betrouwbare bron vernomen, en dat zouden wij zeker in de toekomst ook in Europa merken, dat het klimaat op de gehele aarde, als gevolg hiervan, drastisch zou

veranderen. Even later moest ook Edwin, die er nietsvermoedend bij was gekomen, aanhoren hoe al die 'import lui', voornamelijk voor aardbevingen en misdaad weggevlucht uit Californië, nu de dienst gingen uitmaken en wetten erdoor drukten waar zij, de oude garde in Arizona, helemaal niet van gediend waren. (Edwin merkte later terecht op dat zij hetzelfde bij de Indianen hadden gedaan.) 'Let maar eens op, straks mag ik op straat geen vuurwapen meer dragen zoals in Californië en als ik dan een wapen b.v. vóór in de auto heb, mag dat alleen zonder munitie, die moet dan achter in de kofferbak! Belachelijk toch?' Hij deed een stapje naar achteren en zei: 'Luister, ik ben een oude man en jullie kunnen mij gemakkelijk te grazen nemen, maar kijk uit! Als ik mijn 40 dollar uit zo'n automaat moet halen, en er komt iemand aan', hij spreidde zijn benen iets uit elkaar, trok zijn rechterwijsvinger bij wijze van pistool en vervolgde: 'dan zeg ik, blijf! Geen stap dichterbij tot mijn geld uit die machine rolt en ik 't heb gepakt!' Al met al, toen hij eindelijk weg was, werd het voor ons ook de hoogste tijd om op te stappen. Al eerder op de dag hadden we besloten niet naar het Nationale Monument Montezuma Castle te fietsen. Er zou op een camping daar in de buurt een groot feest met vuurwerk enz. komen en als het vol zou zijn was er geen alternatief. Bovendien week het af van onze route. Ik vond het wel jammer, ik had graag deze ruïne gezien van in de rotsen uitgehouwen verblijven, genoemd naar de laatste Aztekenvorst, die tegen de Spanjaarden had gevochten en was gesneuveld. Enige tijd later fietsten we, op aanwijzing van een verwijsbord, richting: camping op 1 mijl afstand.

Eenmaal daar aangekomen, na wat zoeken, bleek deze camping alleen voor leden. Toen ik de man die ons dit vertelde in de rede viel: ‘Hoe kan dat nou? Er staat toch een bord "camping, 1 mijl" langs de weg?’ werd hij pissig en stuurde ons weg naar de volgende plaats waar we het konden proberen, een paar honderd meter verderop. Dat was een stacaravanpark voor gepensioneerden, en de beheerster wilde ons niet laten overnachten omdat zij geen vergunning had voor tenten en geen risico wilde lopen. We gingen terug naar de camping maar men bleef ons weigeren en we konden ook geen lid worden.

In arren moede reden we terug naar de highway om te proberen voor donker Cottonwood te bereiken, dat was nog zo'n 15 mijl, racen dus. We konden natuurlijk altijd in de vrije natuur kamperen, maar het was niet duidelijk of het openbaar terrein was en bovendien waren er ineens wel overal hekken. Een geschikte plaats bleek uitsluitend dagrecreatie en het was daar zelfs verboden te kamperen, dus we besloten gewoon zonder oponthoud nu verder langs de highway te rijden tot we in Cottonwood zouden zijn. Intussen begon het al aardig donker te worden, we hadden geen verlichting maar de politie passeerde ons zonder commentaar. Ook later in Cottonwood, toen het dus al echt donker was lieten ze ons gewoon met rust, het

leek wel of we thuis waren. Het was even zoeken en ook nog wel een mijl of 4/5 rijden naar het Dead Horse Ranch State Park. Amerika is een land van tegenstellingen: mooie poëtische namen worden afgewisseld met genummerde straten, dit park is gelegen aan de 5e straat. Het ligt op een hoogte van ruim 1000 meter, bijna het dubbele van onze eerste camping. Er was gelukkig plaats genoeg en na een weldadige douche konden we later ook nog wat genieten van het vuurwerk in de verte. Deze dag hadden we wat meer mijlen weggetrapt: ca 45. Erik en ik sliepen zo'n beetje om beurten in de tent en deze keer kon ik tevreden mijn slaapzak op tafel installeren, met zoals elke nacht tot nu toe een bidon water binnen handbereik. Overigens: die tafels + banken hebben we op alle campings aangetroffen, net als een vast barbecuerooster en een kampvuurplaats. Vanaf m'n tafel zag ik een wonderlijk soort hele grote hazen met nog langere oren dan we van die beesten gewend zijn. Zij bewogen zich heel zielig, als in slow motion voort, alsof ze reumatiek hadden of enorme spierpijn. De Roadrunners ontbraken ook niet op het appèl en er waren konijntjes die een soort snijboontjes vreten, waar ze zittend op hun achterpootjes nog net bij konden.

2.5

We zouden die dag naar Sedona rijden en daarna ergens in de Oak Creek Canyon overnachten. Het was af en toe een zeer drukke route met soms hele smalle 'shoulders', zoals ze hier de ruimte uiterst rechts naast de streep noemen.

Soms, vooral als de weg bochtig en steil is, ontbreken ze geheel en dan moet je maar proberen zoveel mogelijk op dat smalle strookje van, pak weg, 20 cm te blijven. Over het algemeen rijden Amerikanen met een ruime bocht om je heen, daarbij vaak vrolijk toeterend, zwaaiend en/of onverstaanbare dingen uit het raampje roepend. Op deze drukke weg echter ging het er, juist op onoverzichtelijke smallere stukken, ruiger aan toe. Vooral truck- en buschauffeurs, die niet konden of wilden remmen scheurden soms roekeloos vlak langs ons heen. Dit in tegenstelling met de relaxte manier waarop ze daar toch zo vaak autorijden. In ieder geval was het voor ons zaak ‘cool’ te blijven, maar ik achtte nu toch wel de tijd gekomen mijn fietshelm daadwerkelijk op te zetten.

Ik was blij dat we even voor Sedona de Red Rock Loop Road, een ommetje van 7 mijl, gingen doen. Het was inderdaad de moeite waard en het klopt dat je dit niet mag overslaan zoals wij eerder in een reisgidsje lazen. Maar een heel diarolletje volmaken aan de beroemde rode rotsformaties: Coffeepot en Cathedral Rock en aan de mooie uitzichtpunten, dat vonden we wel wat overdreven. Dan hadden we op de hele vakantie wel een aanhanger fotorolletjes mee kunnen nemen. Er was langs deze route ergens een tuin, waar Edwin en ik door geboeid werden omdat er allerlei Indiaanse cultuuruitingen te zien waren. Er waren o.a. houten beelden, totempalen en dergelijke. Wat ik aangrijpend vond was een constructie van palen waar aan de bovenkant een, in huiden of kleden gewikkeld mummieachtig iets, was bevestigd. Ik neem aan dat het

niet echt stoffelijke resten waren, maar ik had te doen met mensen die zó hun cultuur kwijt zijn, dat de restanten daarvan toch als een soort culturele mummies daar in die tuin stonden. Misschien woonde daar niet echt een Indiaan, die op die manier de herinnering aan een onmogelijk gemaakte leefwijze probeerde levend te houden. Toch symboliseerde dit kleine openluchtmuseum de tragiek van een volk dat, tot minderheid gemaakt in eigen land, was weggedrukt in reservaten.

Sedona ligt inderdaad prachtig en voor Amerikaanse begrippen doet het wellicht Spaans aan en misschien hebben wij er te weinig van gezien om het goed te kunnen beoordelen, maar in ieder geval qua sfeervolle stadjes en dorpjes wint voor mij, tot nu toe, Europa. In het plaatselijke fietsenwinkeltje, dat bij ons al lang zou zijn uitgegroeid tot een tweewielercentrum, maakten we een babbeltje en ze nodigden Erik als fervent liefhebber uit voor een dagje mountain biken in de omringende bergen met de plaatselijke fietsclub. Start: de volgende morgen om 8 uur. Het trok hem wel aan, maar aan de andere kant zei hij: 'Ik kan nog genoeg mountainbiken en het betekent weer een dag oponthoud'. Dus trokken we verder de Oak Creek Canyon in. Een schitterende route door de canyon zelf en dat is vrij uniek. Tijdens een lange pauze zag Erik een kleine slang, op een groot rotsblok in de rivier. Later zag ik er zelf ook een die heel 'sneaky' doodstil als tak vermomd met zijn kopje boven het water uit stond te wachten tot er een argeloos visje voorbij zou zwemmen. Na het gebruikelijke geklooi aan de altijd boeiende

waterkant, vervolgden we onze weg en passeerden prachtige aan de stroom gelegen campings. Bij een ervan, Banjo Bill geheten, hielden we stil. Afgelegde afstand die dag: 35 mijl. Al snel kwamen we er achter dat alle plekken bezet waren. Verder rijden naar de volgende camping had waarschijnlijk weinig zin en we ontdekten een vrij ruime plaats waar maar één kleine tent stond een eindje verderop, behalve het gezin op de naastgelegen plaats was er niemand. Erik wilde er zonder plichtplegingen gaan staan maar ik vond dat je dat niet kon maken, het zijn tenslotte genummerde plaatsen waar men voor heeft betaald. Ik ging eerst maar eens naar het Koreaanse of Vietnamese gezinshoofd aannemende dat dat de man zou zijn. 'Vraag mijn vrouw' was het antwoord, en zij, met wasgoed in de weer aan de rivier, zei: 'Vraag mijn man' en: 'Vraag hen', wijzend op het buurtentje. OK als het voor één nachtje was. Maar toen maakte de buurvrouw die van de rivier kwam aanlopen bezwaar dat wij op de grens van beide plekken onze tentjes zouden op slaan. Zij hadden hun privacy hard nodig, waren aan rust toe enz. Ook de even later terugkerende buurman maakte bezwaar, hoopte dat we het niet erg vonden, vroeg begrip voor hun situatie enz. Wij hadden dit begrip niet echt, wat een toestanden voor een paar uurtjes slapen, morgenvroeg waren we weer weg.

Edwin en Erik voelden er nog het meeste voor om gewoon de tentjes op te slaan, tenslotte mochten er reglementair 8 personen op een plek staan en omdat wij toestemming hadden van het uit 5 personen bestaande gezin was er dus

niets aan de hand. Maar ik wist niet zeker of de Ranger die vanavond het kampgeld zou ophalen er net zo over zou denken. Intussen had Edwin bij de burens aan de andere kant poolshoogte genomen, de kinderen daar hadden gezegd: 'Oh, Pappa vindt het heus wel goed als jullie hier komen staan maar hij is boodschappen doen'. Edwin en ik brachten onze spullen er alvast naartoe en Erik fietste voor alle zekerheid met één tentje naar de volgende camping, voor het geval daar plaats zou zijn. De vader van de kinderen heette Don, was circa 45 jaar en gescheiden. Hij was heel hartelijk. Natúúrlíjk mochten wij daar staan, geen enkel probleem. 'Willen jullie een koud biertje?' Even later tegen z'n kids: 'Hebben jullie al honger? Willen jullie ze warm of koud?' 'Doe maar koud'. En daar zaten we met z'n allen de burito's soldaat te maken die Don 's morgens gemaakt had. Dit was gastvrijheid in de ware zin van het woord, zelfs het staangeld, dat de Ranger kwam innen mochten wij, 'No way', niet van hem betalen. Ondertussen was Erik teruggekomen en had ook nog een plaatsje gevonden. Eerst moest hij natúúrlíjk ook mee eten en het eind van het liedje was dat hij weer terug ging om het tentje weer af te breken en bij ons weer op te zetten. Gelukkig lagen de campings niet ver uit elkaar. Het was een gezellige avond bij Don aan de tafel, met gesprekken over onze kinderen, scholen, werk enz. Er waren Mexicaanse chips, cola, bier, tijdschriften en verstolen blikken van het oudste meisje richting Erik. Toen ik met Don terug kwam van een wandelingetje naar mooie tuinen met fruitbomen in de buurt die hij me wilde laten zien, vroeg hij aan Erik: 'Is dat nog steeds je vriend?' Doelend

op de Almeerse muziek van Igor en de band Søkl. Hij begreep de hint niet helemaal, dus ik informeerde iets voorzichtiger dan thuis of het wat zachter kon en of dat er misschien wat minder controversiële muziek voorhanden was. Don haalde nog een fles met een mix van vruchtendrank en Tequila tevoorschijn, die we beslist moesten proeven. We waren dan wel met een sportieve fietsvakantie bezig, maar zo'n drankje moest toch ook kunnen vond Don. Aan slaap zou het ons dus niet ontbreken.

2.6

Onze gastheer, zoals we hem onderhand wel mochten noemen, was ook vroeg op en maakte lekkere kruidenthee. We namen afscheid van deze aardige vent en bereidden ons voor op de klim aan het eind van de canyon. De 3 mijl lange klim, waarvan Eppie gezegd had dat het heel hard werken zou worden, viel gelukkig mee. Die haarspeldbochten lijken inderdaad, zeker vanuit een auto, erger dan ze zijn, zoals in ons fietsreisgidsje stond. Eenmaal boven genoten we van het mooie uitzichtpunt Overlook Vista, waar we voor het eerst ook Navajo's zagen die hun beroemde jewelry te koop aanboden. Aan het eind van de highway 87A reden we niet de autosnelweg op, maar richting kampeerterein Fort Tuthill. De weg gevraagd in de kampwinkel en het bleek dat schuin daartegenover een 'Urban trail' liep. We hadden 16 mijl afgelegd en het was nu nog zo'n 5 mijl. Het pad, alleen toegankelijk voor fietsers en voetgangers, stond

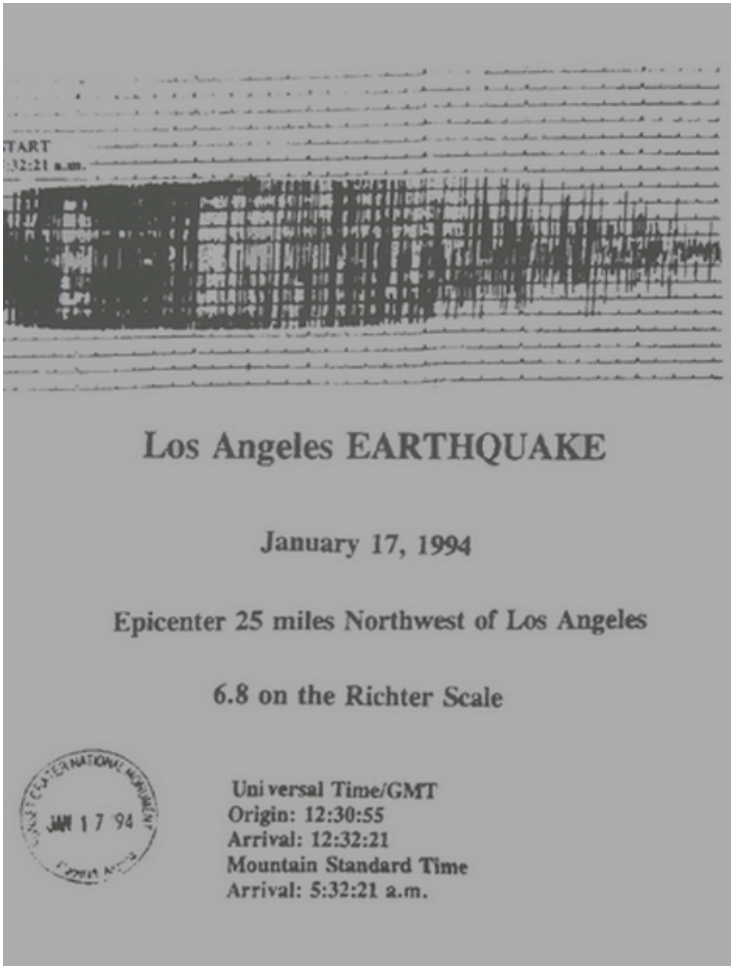
garant voor een prachtig rustig ritje, als over een Nederlands fietspad, door de bossen naar Flagstaff. Daar aangekomen hebben we eerst maar eens op het station geïnformeerd naar campings. Ik was nieuwsgierig naar de mogelijkheden om je fiets in de trein mee te nemen en dat was mogelijk vanaf grotere stations, dus ook vanaf Flagstaff. Uiteindelijk bleek een Van huren goedkoper. De camping, lag nog een aardig eindje weg en was niet zo geweldig. Er was niet veel schaduw voor ons, maar de voorzieningen waren redelijk. Het viel mij op dat er ook een apart gedeelte was met kampeerauto's waarvan de bewoners niet op vakantie waren maar er permanent woonden. Dat zag er allemaal wat smoezelig uit. Na een goede wasbeurt, het lichaam onder de douche en de kleding in de wasserette, stapten we op de fiets, nu lekker eens zonder bagage, en gingen op zoek naar het hoofdkantoor. Zo ongemerkt traptten we weer wat kilometertjes weg want alles ligt veel verder uit elkaar dan wij in Europa gewend zijn. Op het postkantoor lag keurig de brief van Ans klaar met mijn adreslijstje. Nu gingen we een bezoek brengen aan Macy's European Restaurant, ons aanbevolen door de mensen van de fietswinkel in Sedona. Zij hadden gezegd dat we daar geen spijt van zouden krijgen en het was inderdaad een leuke, sfeervolle en voor Amerikaanse begrippen alternatieve tent. Er was zelfs een terras buiten. We hebben er de hele middag aan de bruine tafels gezeten, dagboekjes bij gewerkt, kaarten en brieven geschreven, getekend en naast de onvermijdelijke frisdranken een van de vele soorten koffie en/of thee gedronken. Er stonden antieke koffiemachines

met koperwerk en ‘stuurrad’ en er hingen posters van de Scala in Milaan en de Opéra in Parijs. De keuken was te oordelen naar mijn vegetarische soepje ook prima en de bezoekers waren een rustig en ontspannen soort mensen. Een meisje achter de bar vroeg of ik uit Holland kwam? Ik schrok, had ik zo'n kaaskop? Gaf ik te weinig fooi? ‘Inderdaad ik kom uit Holland, hoe weet je dat?’ ‘Ik bestudeer accenten’. Eind van de middag, nog wat boodschappen gedaan bij de Amerikaanse tak van het AH concern en een groot deel daarvan opgegeten, kant en klaar of na verhitting op een van de benzinebranders.

Lekker uitgeslapen tot de zonnewarmte ons de tent uit dwong. Rustig ochtendje, ontbijtje gemaakt, kopje thee gedronken, beetje gelezen en nog wat kaartjes geschreven. Daarna ingepakt en naar Flagstaff gereden. Rond gekeken en inkopen gedaan, hoofdzakelijk in de twee sport/campingzaken. 's Middags de 15 mijl naar het Nationale Monument Sunset Crater gereden. Er was een mooi gelegen camping bij. De vulkanische grond (bruine en zwarte korrels) deed denken aan hydro-cultuur, alsof we ons tentje midden in een enorme bloempot hadden neergezet. Onze buurman, een wat oudere nieuwsgierige heer, kwam een praatje maken, waar gaan jullie naartoe, in welke plaats zijn jullie gestart, hoeveel dagen vakantie enz. Met onze cowboy uit Camp Verde nog vers in 't geheugen, waren we blij dat hij weer eens opstapte. De krater was in de vorige eeuw voor het laatst actief geweest en mocht sinds een aantal jaren niet meer beklommen worden. In het bezoekerscentrum las ik dat de temperatuur

die dag 90° F was (ruim 32° C.) Ze hadden ook een seismograaf in bedrijf.

Voor geïnteresseerden lagen kopieën gereed waarop de jongste aardbeving in Los Angeles was geregistreerd die op 17 januari 1994 had plaatsgevonden.

Op de camping fungeerde een echtpaar als host/hostess en de vrouw kwam ons vertellen dat er 's avonds een lezing zou worden gehouden door een Ranger over de sterren. Het zou om acht uur beginnen bij de kampvuurplaats. Daar aangekomen zaten op de aanwezige banken al enige tientallen mensen te wachten op de dingen die zouden gaan komen. De Ranger was al aanwezig en geruime tijd in de weer om zijn diaprojector goed op te stellen. De toon waarop hij begon was nogal schoolmeesterachtig, compleet met vragen waar iedereen vandaan kwam. Dus zo van: 'zijn hier nog mensen uit the midwest? En wie komt er van de oostkust? Ah, New York, leuk! En uit het zuiden? Texas, heb ik nog meer mensen uit Texas?' Erik en Edwin begonnen al wat lacherig te smoezen en bovendien kregen we ook in de gaten dat onze nieuwsgierige buurman er ook was en op het puntje van zijn bank zat. Nadat gebleken was dat een van de aanwezigen met zijn gezin oorspronkelijk uit België kwam, kon hij zich niet meer in houden, ging staan en brulde keihard, zijn vinger in onze richting priemend: 'those guys here are from HOLLAND' Nu kregen de jongens naast mij bijkans de slappe lach. Ik werd er zelf ook redelijk door aangestoken maar vond het tegelijkertijd een beetje gênant allemaal. Het werd er niet beter op toen de Ranger aan zijn eigenlijke verhaal begon dat ging in de trant van: 'toen ik als stadsjongen van 18 op kamp was wist ik niets van de sterren, maar op een gegeven moment ontdekte ik, hé, die dingen bewégen, wist U dat? Ze staan niet stil ze BEWEGEN werkelijk.' Het was duidelijk dat de diaprojector nog lang niet aan de beurt was. 'Kijk

allemaal eens omhoog, die heldere ster daar, die als eerste vanavond zichtbaar was, is dat wel een ster? Wie weet dat? Heel goed! Dat is geen ster, dat is een planeet. Welke planeet?' En zo ging dat nog even door: over de komende kometenregen die zou losbarsten enz. Plotseling riep er iemand: 'Look! a satelite'. En terwijl iedereen omhoog staarde was de Ranger in één klap de draad van zijn verhaal kwijt. Tijdens het geroezemoes maakten naast mij zich twee figuren los van hun bank en slopen weg. Ik volgde hun voorbeeld en op weg naar de tent zagen wij nog vele medekampeerders die dezelfde neiging niet hadden kunnen onderdrukken, zodat de Ranger naar schatting ineens de helft van zijn publiek kwijt was.

3

De grote kloof

3.1

Te lang geslapen! We wilden zover mogelijk richting Grand Canyon komen en begonnen aan onze eerste klim die dag, terug naar de highway. Daar aangekomen hadden we een mooi uitzicht op de San Francisco Peaks, met de hoogste berg van Arizona; Humphreys Peak, 3853 meter hoog. Gedurende de winter wordt hier geskied en ook nu lag er nog wat sneeuw, hoog op de noordflanken. We bevonden ons op het Colorado-plateau dat zich over 4 staten uitstrekt. Feitelijk hadden we dit al bereikt na onze klim vanuit de Oak Creek Canyon, Flagstaff ligt op een hoogte van ruim 2000 meter, dat verklaart waarom de temperatuur hier een stuk aangenamer was dan het ca. 1500 meter lager gelegen beginpunt van onze tocht, het Lost Dutchman State Park. Maar 30/35 graden C. is natuurlijk best nog wel warm om te fietsen. We reden nu dus op een hoogvlakte, maar dat wil niet zeggen dat het dan vlak is, het blijft stijgen of dalen en lange stukken met 'vals plat'. Wij amuseerden ons onder weg met een grappig soort grondeekhoorns of hamsters die tot op een meter of twee van de vluchtstrook de grond in een cirkel van pak weg 80 cm hadden geëgaliseerd, in het midden waarvan ze een holletje hadden gemaakt. Ze zaten op hun achterpootjes rechtop, wij zagen alleen hun bovenlijfjes met de kleine voorpootjes, die ze zo'n beetje werkeloos

omhoog hielden. Met die lange snijtandjes ontbloot zaten ze daar als een soort Theo & Thea'tjes naar het verkeer te kijken, of ze doken ineens schielijk hun holletje in. Het kan haast niet anders of ze moesten wel eens een blikje Raak of een ander merk cola op hun hersentjes hebben gekregen, want het was af en toe een ongehoorde bende langs die wegen, de hoge boetes ten spijt. Overal lagen flarden autoband, lege blikjes, nummerplaten noem maar op. Op gezette tijden kwamen we borden tegen waarop vermeld stond welke school, instelling, vereniging of bedrijf de komende 2 mijl vrij van afval probeerde te houden. Overigens zagen we in de bermen ook op sommige plaatsen verrassend veel, en ook verschillende bloeiende planten. Uiteraard in de lagere gebieden weer andere soorten dan hier. Onderweg bij een trading post alvast een sticker gekocht met Grand Canyon Arizona erop. En natuurlijk zo'n grote bak slappe koffie gedronken en wat gegeten, want dat blijft regelmatig nodig tijdens een fietstocht. Hoewel geen cactus meer te bekennen op deze hoogte, was het toch een woestijnlandschap met lage struikjes en niet of nauwelijks bomen.

In het plaatsje Gray Mouth gebruikten we de lunch in alweer, een trading post annex restaurant, vol met Indiaanse en naast de kitsch, ook authentieke, gebruiksvoorwerpen, kleding, wapens e.d. Vlak na Gray Mouth begon het terrein van de Navajo's, het grootste reservaat van de VS dat zich uitstrekt tot in de buurstaten New Mexico, Utah en Colorado. Het enige vierlanden punt van Amerika, t.w. tussen deze drie staten en Arizona,

bevind zich dan ook op het grondgebied van de Navajo Nation. Negen mijl verder sloegen we bij de plaats Cameron linksaf en hadden er toen ruim 40 mijl opzitten. Een klein Indiaantje rende een stukje mee en schreeuwde naar ons : ‘Hold on, you can make it!’ Het was toch zo langzamerhand voor mij wel een vermoeiende rit met lange klimmen en prachtige vergezichten. Vanaf sommige punten waren de San Francisco Peaks nog goed te zien. De Navajo's verkochten hier langs de weg, in een soort marktkramen of primitieve houten onderkomens met open voorzijden, voornamelijk sieraden en gelukkig ook koude blikjes frisdrank uit grote koelboxen. Ik zocht voor Ans & Hanneke ieder een zilveren ring uit met zwarte halfedelstenen ingelegd en ontdekte dat afdingen er hier kennelijk niet bij hoort. De markt werd ruim van te voren aangeprezen met grote gele borden in de berm waarop in rode letters teksten stonden als: CHIEF YELLOW HORSE LOVES YOU en aan de andere kant GO BACK, NICE INDIANS BEHIND YOU. We waren het punt genaderd waarop we aan onze rechterkant de canyon konden zien waar beneden de Little Colorado moest stromen en die verderop in de Colorado river op de bodem van de Grand Canyon uitkomt. We dachten in tijdnood te komen als we daar naar toe zouden afdalen en besloten door te rijden. Erik, die soms meer dan een mijl vooruit fietste, wachtte regelmatig op ons met verhalen wat hij nu weer onderweg gezien had en waar Edwin en ik natuurlijk weer straal aan voorbij gereden waren, zoals een compleet, door de zon geblakerd skelet van een stier. Het speet hem zeer dat hij alleen de kaak kon meenemen. Een

andere keer vertelde hij enthousiast over een hagedis die zich door hem over zijn kopje liet aaien met zijn oogjes dicht. Daarna had hij hem een snoepje voorgehouden dat het beestje, tot zijn niet geringe verbazing nog snel weggriste ook en er als de bliksem mee vandoor ging!

We waren nu vast van plan de eerste camping bij de Grand Canyon te halen maar waren bang dat hij vol zou zijn. Daarom fietste Erik vast vooruit om een plaatsje te bemachtigen. Inmiddels waren we het reservaat weer uit en reden nu in het Kaibab National Forest en het werd ook inderdaad steeds meer bebost. We kregen echter niets cadeau, want het laatste stuk moesten wij nog flink klimmen, er kwam geen eind aan. Het was precies zo eindeloos als de eerste dag, na elke bocht werd je stille hoop de grond in geboord en ging het wéér verder omhoog. Eindelijk zagen we dan het bord: GRAND CANYON NATIONAL PARK, die wereldberoemde tot de verbeelding sprekende naam. Rond half zeven waren we eindelijk op de camping Desert View. Deze zat inderdaad helemaal vol en we hadden enorme mazzel gehad. Erik vertelde dat hij nèt op het kantoortje was toen ze daar doorkregen over de mobilfoon dat twee groepjes elkaar het laatst overgebleven plekje betwistten.

De Ranger die dit op moest lossen maakte korte metten: ‘Dan gooi ik ze er allebei af’. Erik maakte dat hij er achter aan kwam, om zodra de ruziemakers waren weggestuurd, het plaatsje in te nemen.

Een schoolvoorbeeld van het bekende spreekwoord over twee vechtende honden en een been. We hebben daarna nog menigeen tegen beter weten in rond zien rijden op zoek naar een plekje, want er stond duidelijk bij de ingang een bord met VOL. Edwin informeerde alvast voor de volgende dag maar de volgende camping 24 mijl verder was ook volgeboekt voor de komende dagen. We waren nu echt toe aan douchen, eten en slapen, na zo'n pak weg 75 mijl te hebben gefietst. Dat douchen was wel improviseren want op de camping was daar geen gelegenheid voor. Maar met de waterzakken in de boom kwamen we een heel eind. Na het eten was het snel te donker om nog iets van de Grand Canyon te zien, waarvan de zuidrand op een steenworp afstand lag. Daar was de volgende dag nog tijd genoeg voor.

3.2

Rond zeven uur / half acht zijn we naar de Canyon gaan kijken en hebben sprakeloos op de zuidrand gestaan. Vanaf het punt waar we stonden kon je beneden in de diepte stukjes Colorado zien slingeren. Het leken net stukjes zilverpapier lint die daar waren opgeplakt, zo ver weg en verstild dat je geen idee had dat het een snelstromende woeste rivier was. En er was een onwaarschijnlijke, welhaast religieuze stilte. Het

ongehoorde uitzicht, de kleurschakeringen van de rotsformaties, deze zinnen zijn ontoereikende pogingen om iets over te brengen van de overweldigende ervaring die het was om daar boven langs de rand te staan en intens te voelen wat voor een nietig figuurtje je bent in die immense ruimte. Met de gedachte dat die rivier daar al miljoenen jaren door die enorme kloof stroomde voordat je bestond en nog miljoenen jaren zal stromen als je er al lang niet meer bent. En dat je leven nog geen vingerknip is in de eeuwigheid. De rest van de dag gebruikten we om ieder voor zich of samen een beetje te keutelen, bellen, koffie drinken, donuts nuttigen, boodschapjes doen enz. Ik had al een dag of twee een vervelende schaafwond aan mijn elleboog opgelopen en geen idee hoe ik er aan was gekomen, maar het zag er uit of het nog een keer ontsmet moest worden en dat kon hier mooi gebeuren op het informatiecentrum. Op het officiële uitzichtpunt kwamen de mensen letterlijk met busladingen tegelijk aan, liepen 'n halfuurtje rond, klommen de trap op en af van de overbodige uitzichttoren, koekeloerden door de verrekijkers, maakten foto's, kwekten, aten, dronken en verdwenen weer in hun bussen, auto's en gigantische campers. Enkelingen dwaalden wat af en het contrast was enorm, als je 100 meter de natuur in wandelde had je geen idee meer van de drukte verderop maar was er weer dat overweldigende natuurschoon en die oorverdovende stilte. 's Middags fietste ik lekker op mijn gemak een eindje naar het westen langs de aan weerszijden beboste East Rim Drive, aan de rechterzijde afgewisseld met uitzichten op de Canyon. Bij een van deze punten een eindje naar

beneden gewandeld. Later, weer op de fiets, keerde ik om bij de eerstvolgende steilere klim, daar had ik op dat moment even geen zin in. Het weer: de vorige dag bij het binnenrijden van het park meteen naar de temperatuur gevraagd. Deze was 30° C. De regen die hier, meestal in de vorm van een enkele bui, in de maand juli haast elke middag valt liet het tot nu toe afweten, dit scheen toch wel vrij uitzonderlijk te zijn. Er was wel af en toe wat bewolking maar er viel geen spetje uit. Onze vaste grill gebruikten we om een lekker stukje vlees op klaar te maken waar we buritos bij aten. Daarna nogmaals naar de Canyon gewandeld om nu bij zonsondergang van het uitzicht te genieten en niet te vergeten ook naar het oosten te kijken. Aan het schitterende vergezicht over de Painted Desert, waar we de vorige dag doorheen hadden gefietst, ontleent deze plaats haar naam: Desert View.

Zondagmorgen vroeg weggefietst en voor Grand Canyon Village, waar de camping helaas vol was linksaf geslagen. Na ca 6 mijl bij het in zuidelijke richting gelegen Tusayan aangekomen waar blijkens het door Edwin gepleegde telefoontje nog plaats was. Het was een mooie camping maar met het nadeel dat er de hele dag hefschroefvliegtuigen opstegen vanaf het pal ernaast gelegen vliegveld, die dus zeer laag af en aan vlogen. In de loop van de middag fietsten we terug naar Grand Canyon Village. Het was daar zeer toeristisch en voor het informatiecentrum reden zelfs Nederlandse voetbalsupporters rond met oranje vlaggen vanuit het autoraampje zwaaiend en met schorre kelen "Olé, OLé,

OLÉ, OLÉ ', roepend, terwijl Nederland toen nota bene al uitgeschakeld was door Brazilië. Van het informatiecentrum herinner ik mij nog dat ik mij verbaasde over de honderden kilometers ver die je daar kunt kijken bij helder weer. De grote kloof is hier zo'n 15 tot 25 km breed en de rivier ligt 14 -1500 meter lager. Dit hoogte verschil verklaart de grotere warmte beneden in de Canyon. We hadden overwogen een helikoptervlucht door de Canyon te maken maar hier bleek dat we voor hetzelfde geld een boottocht konden maken over de Colorado waarbij we de hele dag onder de pannen zouden zijn. Het was inclusief de busreis naar Page waar we bij de Glen Canyon dam op een van de grote opblaasboten zouden stappen voor een tocht door de Marble Canyon tot een plek aan de rivier die Lee's Ferry wordt genoemd. Van daaraf zou de bus ons weer terug brengen. De lunch onderweg op de oever, en het drinken aan boord, was eveneens inbegrepen. Dit alles vergeleken met een halfuurtje aan boord van een heli (hoewel natuurlijk best spectaculair) deed ons kiezen voor de rafting. De eerste mogelijkheid was dinsdag 12 juni. Helaas zou het een tocht in rustig vaarwater worden zonder stroomversnellingen, geschikt voor iedere toerist. De avontuurlijker tochten, door de Grand Canyon zelf en dus ook langs stroomversnellingen, vertrokken vanaf het punt waar wij zouden stoppen. Ze duurden drie dagen (gemotoriseerd) tot twee weken (met roeiers) en waren ver van te voren besproken. Bovendien is het zo dat er maar beperkt vergunningen worden afgegeven omdat het een beschermd natuurgebied is. We fietsten nog even naar de

camping ter plaatse om te kijken of er een plekje vrij was, maar dat kon men pas de volgende morgen vroeg bekijken aan de hand van het aantal vertrekkers. We deden wat boodschappen en reden terug naar Tusayan. En passant nog even een Duitser met zijn huurcamper het dorp uitgeloofde en op het goede spoor richting ‘onze’ camping gezet. We hadden hem al eerder bij de volle camping gezien en de arme man was helemaal de kluts kwijt. Wij fantaseerden onderweg alweer over de ijsskoude, liefst Dortmund of Bitburger pilsjes, die hij ons later natuurlijk uit dankbaarheid voor het eindelijk na uren rondrijden gevonden plaatsje, zou aanbieden. Maar toen hij ons later op de camping zag, bleef het bij een enthousiast handopsteken, blij dat het was gelukt. Onderweg hadden we dan ons eerste regenbuitje van 3 min. Zo waren we ook eens blij met regen. Op de camping waren intussen nogal wat verdwaalde Nederlandse voetbalfans gearriveerd die, nu Oranje uit de race lag, hun vakantie elders volmaakten. Maar net als de fans van die middag hielden ze stug vol met hun oranje vlaggen. 's Avonds me erover verbaasd dat de Mc.Donalds waar ik even koffie ging drinken, geheel rookvrij was. Dat zie ik in Nederland geen enkele horeca exploitant aandurven. (*Noot: we schrijven 1994) Terug op de camping was deze in 't geheel niet rookvrij want overal brandden kampvuren en ook Edwin & Erik hadden behoorlijk brandstof weten te verzamelen.

3.3

's Morgens de spullen ingepakt en naar Grand Canyon Village gereden in de hoop dat we op de Mather campground daar terecht zouden kunnen. Onderweg werden we gepasseerd door een vader & zoon, beiden op de fiets. Op een gegeven moment kwam er een grote kampeerauto voorbij met moeder achter het stuur. Midden op de weg stopte zij plotseling, stapte uit en rende zo vlug als haar benen haar dragen konden naar pa. Kennelijk was het nu haar beurt om te fietsen. Pa was al afgestapt en gaf 'm vlug over. Ondertussen ontstond er natuurlijk toch een, met piepende remmen gepaard gaande, verkeersopstopping. Ma begon driftig te trappen en aangezien de reis voorlopig naar beneden ging was er niets aan de hand. Zodra de weg omhoog voerde haalden wij de hijgende vrouw zienderogen in en konden haar vanwege haar geslinger nauwelijks passeren met onze als pakezels beladen fietsen. Ik zei in het voorbij gaan: 'Dat is werken hè'. Zij antwoordde: 'Oh boy, dit ben ik echt niet gewend'. Erik was intussen alvast vooruit gereden en had zowaar alweer het laatste vrije plekje bemachtigd. Ze vonden het daar echt leuk dat we op de fiets kwamen. Erik vertelde dat ze op het kantoortje met de computer in de weer waren geweest het standaardbedrag te verlagen omdat we alleen maar drie fietsen bij ons hadden. We hadden een prachtig plekje met de vaste tafel banken en grill, alleen de kampvuurplaats ontbrak. Kampvuur, zelfs het verzamelen van dorre takjes, was hier, evenals op Desert View, verboden. We waren van plan hier

tenminste twee dagen te blijven en gingen weer allemaal zo'n beetje onze gang. Terwijl Edwin met het wasgoed naar de wasserette ging, probeerde ik bij het background office toestemming te krijgen om in de canyon af te dalen langs een van de trails. Te voet wel te verstaan want fietsen is, voorzover dat mogelijk zou zijn, verboden. Er is een speciale vergunning nodig, tenminste als je in de Canyon wilt overnachten. Er wordt maar een beperkt aantal mensen toegelaten en als je zekerheid wilt hebben moet je weken van te voren alles schriftelijk aanvragen. Maar je kunt het ook persoonlijk ter plekke proberen. Ieder wordt dan op zijn beurt geholpen en kan dan de plaats innemen van mensen die niet zijn komen op dagen of hebben geannuleerd. Dat geldt alleen voor de dag zelf of de volgende dag. Reserveren kan niet. 's Morgens om 8 uur gaat het kantoor open en dan geldt: wie 't eerst komt, die 't eerst maalt. Voor deze dag was alles dus al vergeven en de volgende dag hadden we de boottocht al besproken, dus dat betekende overmorgen proberen.

Die middag zat ik aan tafel mijn dagboekje bij te werken en zag uit mijn ooghoeken de eekhoorns rondscharrelen waartegen, evenals tegen de enorme raven, wordt gewaarschuwd. Zij stelen alle niet goed opgeborgen voedsel, dat wij dus vanaf de eerste dag in een afgesloten nylon tas stopten en in een boom hingen, want ook allerlei andere dieren kunnen ermee terecht. Erik had langs allerlei ruige wegen ge-mountain-biked, zoals dat in goed Neder-Engels heet en kwam terug met enthousiaste verhalen over 6 herten en 1 enorme buffel die hij had gezien. Edwin

voelde zich al 'n tijdje niet lekker, waarschijnlijk als gevolg van het water op de camping Desert View. Daar hingen wel waarschuwingen, maar die hadden we pas de volgende morgen opgemerkt, en vanaf dat moment ontsmetten we het water, maar hier was dat gelukkig niet meer nodig. Erik had ook iets last gehad van buikloop en ik gelukkig niets. 's Avonds zijn we nog even naar een van de uitzichtpunten gereden om nog eens van het mooie schouwspel te genieten dat de Canyon biedt in het licht van de ondergaande zon.

3.4

Rond 7 uur vertrok de bus voor onze boottocht en voerde ons het eerste gedeelte terug langs de weg waarheen we gekomen waren. De chauffeur was een grote vent met dito Texaanse hoed op, die dezelfde flauwe grappen vertelde, waar Touringcar chauffeurs overal ter wereld patent op hebben. Deze wist als openingskraker te melden dat de heenweg exact even lang was als de terugweg en zijn passagiers lachten er, net als overal ter wereld, welwillend om. Gelukkig wist deze chauffeur ook veel interessante dingen te vertellen over de omgeving en de Navajo Nation waar we zo goed als de hele reis doorheen reden. Chief Yellowhorse bijvoorbeeld was half Pools / half Iers en had dus geen druppel Indiaans bloed. Wel was hij met een Indiaanse vrouw getrouwd en hij kon zich gemakkelijk Chief noemen omdat die titel bij de Navajo's niet eens voorkomt. De chauffeur vertelde ook dat er nog steeds traditionele ronde huizen waren met een gat in het dak.

Rond, om boze geesten geen kans te geven zich in de hoeken te verschuilen en met het gat om ze de gelegenheid te geven gemakkelijk te ontsnappen. Aan de ene kant zijn er nog de eeuwenoude gebruiken die een aantal van hen in stand houdt, of probeert te houden, aan de andere kant rijden er eigen Navajo politieauto's rond. Hij legde er nogal de nadruk op dat de Navajo's een eigen staat (Nation) in de staat hebben en staaft dat met verhalen over de door hen gewonnen rechtzaken tegen grote maatschappijen, die meenden dat zij op Indiaans grondgebied wel hun gang konden gaan. Ik dacht bij mezelf: over de zaken die ze ongetwijfeld verloren hebben, recent of in een verder verleden, hoor je hem niet. Zo viel het mij op dat, al hebben ze het grootste reservaat van de VS, grenzend aan eveneens grote reservaten van Hopi's en Apache's, het Navajo reservaat voorzover ik het heb gezien in Arizona, woestijnland is. Zodra het een beetje bebost wordt is het National Forest. Overigens is dat woestijnland niet kaal en eentonig, er zit afwisseling in kleuren en vormen van de verschillende rotsformaties en bijvoorbeeld vulkanische gesteenten. Langs een bepaald gedeelte van de route vertelde de chauffeur dat we op de voormalige bodem van een grote binnenzee reden, die hier ooit in de prehistorie was geweest. De oude kustlijn was kilometerslang als een rand in de rotsen heel goed te volgen. Na een paar uurtjes en 142 mijl verder waren we bij de Glen Canyon dam. Door een uiterst smalle donkere tunnel waar de bus maar amper in scheen te passen reden we naar beneden. We moesten allemaal een helm op tegen vallend gesteente om het laatste stukje te voet naar de

Colorado af te leggen waar de boten vlak achter de dam gereed lagen. Tot onze opluchting werd een kinderrijke, druk Spaans kwebbelende familie weer uit onze boot gedirigeerd. Die kregen zo ongeveer een eigen boot.

Onze gids/roerganger stelde zich voor als Jim, student aan een kunstacademie. Hij was een vlotte, innemende babbelaar, die vond dat hij zijn taak als een entertainer moest uitvoeren en daar slaagde hij aardig in. Zo kreeg hij het voor elkaar de hele boot, op zijn commando, eerst natuurlijk een te zachte, maar daarna een keiharde HI-HA te ontlokken, zodat meteen aan de anderen duidelijk zou worden waar de tofste boot zich bevond. Bovendien dreigde hij ons met gedwongen HI-HA's ingeval van chagrijnige gezichten. Intussen dreef de boot over de groene, getemde rivier, tussen soms loodrechte rotswanden en langs weelderig groen begroeide zandstrandjes. Ooit was de Colorado een nog woester stromende, zijn naam eer aandoende en dus rode, rivier. Modderig en rood door alle aarde die hij meevoerde. Nu is hij, gereguleerd door de grote dam, nog steeds snelstromend, helder en mooi met de rotswanden contrasterend groen geworden. En ijskoud. Doordat het water uit de diepte van het Powell meer wordt ingelaten is de temperatuur maar 10° C. De zich in een net achter de boot bevindende blikjes fris, blijven dat dan ook. Jim zette op geregelde tijden de motor af zodat wij rustig met de stroom meedreven. Serieuze informatie en verhalen over de hier vroeger levende Anasasi bijv., wisselde hij af met het opgooien van colaatjes, het zingen van Sinatra's 'New

york' of het maken van grappen en grollen. Zo zat op een gegeven moment ongeveer iedereen met de camera in de aanslag voor de schitterende waterval die na de volgende bocht naar beneden zou kletteren, bleek het een lullig straaltje te zijn, dat langs de rotswand naar beneden sijpelde. Al in een eerder stadium, had hij ons min of meer verplicht, onze buurman/vrouw een hand te geven en te zeggen: 'Hallo, ik ben die en die en ik kom uiten wie ben jij?' Hij deed dat op zo'n leuke aanstekelijke manier, dat zelfs verlegen figuren graag aan zijn verzoek voldeden en er inderdaad een ongedwongen sfeertje ontstond. 'Heeft iemand nog vragen?' 'Ja Jim, ken je nog andere liedjes dan New York - N ew York' vroeg een giechelend jong meisje nadat ze eerst met haar moeder had zitten fluisteren.

Op een van de zandige oevers legden we aan en liepen met het hele gezelschap uit de circa 5 boten, achter elkaar over een smal paadje naar een open plek met rotstekeningen van de Anasasi. Een gids legde uit, dat sommige tekeningen verwezen naar een markant herkenningspunt in het landschap, gezien vanaf de rand, loodrecht daarboven. Op die manier kon men zich, in de canyon, toch oriënteren, zonder een tijdrovende klim naar boven, voor zo ver dat op die plaats al mogelijk was. De wandeling in de hitte had verschillenden van ons doen snakken naar een duik in de koude Colorado. Uit het gegil van de meisjes die Erik en Edwin's voorbeeld volgden, kon ik afleiden dat het inderdaad wel erg koud moest zijn. Ik zwom, op mijn beurt, vijf of zes slagen van de boot weg om daarna door de dan pas doordringende bijtende koude

gedwongen, terug te zwemmen en naar adem happend weer snel aan boord te klimmen. Toch was het zo heerlijk verkoelend in die hitte, dat ik het nog een tweede keer deed. We vervolgden onze tocht en genoten van de afwisselende patronen in de rotswanden, waar we net als in wolkenformaties, onze fantasie op los lieten. Plotseling gebeurde er iets wat fascinerend en grappig tegelijk was. De meeste van ons zaten op de bolle vinyland van de boot, soms schrijlings met onze tenen in het water. Ineens kwam uit het niets een kolibrie aangevlogen en bleef trillend in de lucht hangen vlak voor een felgekleurde zwembroek. Het duurde misschien maar één of twee seconden voordat het beestje doorkreeg dat hier geen honing te halen was en weer even snel vertrok als hij gekomen was. De lunch was prima verzorgd op een oever met broodjes rosbeef, kalkoen, salades, chocobars en verschillende dranken. Eenmaal weer op de rivier nam Jim iedereen nog eens goed te pakken met een krankzinnig verhaal over die idiote ambtenaren in Washington, die de gaten-in-de-rots-hakkende vogeltjes wilden bestrijden, vanwege instortingsgevaar. Daartoe werd een vogel uit Borneo geïmporteerd, die echter behalve dat hij de gaten hakkende vogeltjes opvrat, ook zelf nog veel grotere gaten in de rots hakte. Het laatste halfuur van de tocht werden er, uitgelokt door de baldadige Jim, tussen de boten onderling, watergevechten gehouden. Het begon met plastic bekertjes en eindigde ermee dat hele emmers over elkaars boten werden uitgestort, waarbij een van de watersmijters onder smalend gejoel van de anderen, het water terug in het gezicht kreeg omdat hij tegen de wind

in trachtte te gooien. Toen het uit de hand dreigde te lopen, weggestopte camera's e.d. dreigden toch doorweekt te raken, maakte hij er echter professioneel een eind aan. Ook vroeg hij nog of ieder zijn vinger op wilde steken die zijn verhaal had geloofd over het gatenhakvogeltje. Zoveel? Dàt ging hij zijn vrienden vertellen, zijn dag was weer goed: 'H I I I I I-HAAAA!' Bij Lee's Ferry, de plaats waar in vroeger tijden ene Lee kolonisten de rivier overzette, eindigde de boottocht en stonden de bussen te wachten. Het was een toeristisch maar geslaagd intermezzo.

3.5

Woensdag 13 juli, te laat opgestaan: om acht uur ging het ranger station open voor de uitgifte van de vergunningen. Dus haastten Erik en ik ons erheen en er stonden inderdaad al enige mensen te wachten. De temperatuur op het mededelingenbord vermeldde als max.temperatuur 33° C op de zuidrand, 28° C op de noordrand en 43° C beneden in de canyon. De minimum temperatuur, 's nachts, daar bij de rivier was 29° C. We kregen de vereiste toestemming om de nacht van 14 op 15 juli door te brengen in het Bright Angel Camp. Een van ons moest als verantwoordelijke man voor de groep, de strenge regels ter plaatse doorlezen en voor akkoord ondertekenen, een taak die Erik graag op zich nam. Je mag onder geen beding afval achterlaten en je mag het ook niet begraven. Als je geen gebruik kunt maken van de hier en daar aanwezige biologische toiletten moet je een gat graven

van zo en zo diep, maar het toiletpapier moet worden meegenomen. In de zijriviertjes en beekjes mag geen zeep worden gebruikt en zelfs sigarettenpeukjes moet je bij je houden. Dit alles omdat het in dit steriele droge milieu heel lang duurt voor er iets verteert.

's Middags ging Erik z'n hart weer ophalen door langs ruige wegen te gaan mountain biken. Edwin en ik gingen schoeisel kopen. Ik kocht een paar halfhoge wandelschoenen met een lekkere enkelsteun en Edwin schafte zich een paar stevige wandelsandalen aan, geschikt voor rotsachtige ondergronden e.d. Daarna pakten we een bus. Bij het eindpunt daalden we een paar mijl langs een trail af, als voorproefje voor de volgende dag. Het was nog steeds fascinerend mooi en iedere keer was het uitzicht, ook afhankelijk van het deel van de dag, weer anders. Zoals de vorige dag toen we terugkeerden van de boottocht en de Canyon, deels gehuld in vanuit de onzichtbare Colorado opstijgende lichte nevels, een prachtige mysterieuze aanblik bood. Mijn nieuwe schoenen zaten lekker en ik hoopte dat dat ook de volgende dag zo zou blijven. We ontmoetten maar enkele andere wandelaars en verwonderden ons over een typische cactus met één hele lange steel. Helaas zagen we geen Bighorns, een soort berggeiten die hier voorkomen. Wel

zagen we de overal voorkomende eekhoorns. Ik herinnerde mij gelezen te hebben dat de hier aan de zuidkant in de canyon levende soort zich in de loop van de tijd ten opzichte van hun verwanten aan de noordzijde, apart heeft ontwikkeld. Dit uiteraard als gevolg van de scheiding door de Colorado. Nu zijn het twee verschillende soorten die zelfs niet meer gekruist kunnen worden. Omdat de noordzijde in het voorjaar sneller warm wordt door de zon en daar de sneeuw dus eerder smelt, hebben de eekhoorns daar ook eerder hun paartijd. Ik vermoed wel dat beide soorten soms nietsvermoedende toeristen in hun hand bijten, die het verbod negeren om de diertjes te voeren en zodoende hun verdiende loon krijgen. Op de terugreis was de buschauffeur heel streng, op een armpje iets te ver uit het open raam volgde meteen het bevel: ‘arm binnenboord alstublieft!’ Op weg naar de camping fietsten we langs het karakteristieke houten station waar de sfeervolle stoere stoomlocomotief gereed werd gemaakt om zijn passagiers in de al even sfeervolle donkergroene of –rode rijtuigen, terug te brengen naar Williams.

De volgende morgen ‘uitgeslapen’ tot circa kwart over zeven. Langer was niet mogelijk doordat de zon precies in m'n tentje scheen. Ik werkte nu eens voor de verandering vroeg m'n dagboekje bij. De vogels zaten wonderlijk tam tussen mijn voeten door te scharrelen terwijl ik zat te schrijven op de bank. De kleine gestreepte eekhoortjes zijn schuwer dan hun grotere soortgenoten, maar renden toch ook om me heen. Om een uur of tien vertrokken met

Erik voor een fietstochtje. Lekker geen bagage, helpje op en dan het ruigere werk. Na de eerste paar mijl die nog verhard was werd de weg, die ons door ongerept natuurgebied voerde, al snel steeds slechter en kwamen we geen mens meer tegen. Een normale auto kon hier ook niet meer rijden. Soms reden we over alleen maar grove keien, dan weer over zand, stof en grind of over en langs rotsblokken op een soms kale rotsbodem. Volgens Erik moest ik tijdens de afdalingen veel harder rijden, want dan zou ik, net als hij, meer over de oneffenheden ‘vliegen’. Nu schoot hij inderdaad als een raket langs mij heen, maar ik vond mijn eigen snelheid toch niet gering en ik had evengoed wel fun. Eindelijk op het eind van de tocht, toch nog herten gezien, vlakbij het dorp. Ze waren ook zo weinig schuw, dat ze pas op het laatste moment weglieden toen we echt te dichtbij kwamen, of toen duidelijk werd dat we toch niet van plan waren ze te voeren. Het leek wel een hertenkamp zonder hekken. Om een uur of twaalf waren we terug en hadden ruim 19 mijl gefietst. In totaal had ik nu bijna 425 mijl / 683 km. op de teller staan. Na de lunch bereidden we ons voor op de voettocht. De fietsen werden bij- en aan elkaar op slot gezet. De rugzakken ingepakt en de waterzakken gevuld. De overige spullen werden in de fietstassen onder Edwin's buitentent gezet. Daarna gingen we boodschappen doen: energierepen, sportdrankpoeder en ‘astronautenvoedsel’. Dat laatste is heel handig gevriesdroogd spul: heet water erbij, en na een paar minuten heb je een complete maaltijd met b.v. aardappelpuree groenten en vlees. Daarna een taxi gebeld om ons naar het begin van de South Kaibab

Trail te brengen. Het duurde zo lang dat we al een lift probeerden te krijgen, tot de taxi uiteindelijk toch kwam opdagen. Wij moesten nog wachten op een andere passagier en vertrokken eindelijk.

3.6

Om vier uur stonden we aan de rand en begonnen met de afdaling. Op het lopen met een rugzak was ik niet getraind en het was ook redelijk zwaar. Het lopen op zich ging natuurlijk wel vlot, zo voortdurend naar beneden. Regelmatig drinken was natuurlijk nodig. De waterzak, gevuld met vier liter, was met riempjes aan de rugzak bevestigd. Gaandeweg lukte het mij steeds beter om zelf het kraantje op mijn rug open te draaien en zonder morsen mijn kroes te vullen. Het was een unieke ervaring steeds dieper in de Canyon af te dalen en het is weer het verhaal van ongehoord natuurschoon, vergezichten, rotsformaties en kleuren, maar toch weer heel anders dan gezien vanaf de rand. Regelmatig kwam de Colorado nu in het zicht na een bocht om even later weer achter rotswanden te verdwijnen, maar iedere keer was de rivier dichterbij en dus groter. Andere hikers kwamen we nauwelijks tegen op ons soms smalle, maar meestal toch wel 80/100 cm. brede pad. Bijna bij de rivier aangekomen voerde het pad ons door een tunnel die uitkwam op een voetgangersbrug. Aan de overkant ging het linksaf langs de noordoever verder, langs de ruïnes van Anasasi huizen, naar de Bright Angel Creek die hier in de Colorado uitmondt. Op de andere oever van de creek lag de camping, ook weer bereikbaar

door een voetgangersbrug. Het was nu zeven uur en we hadden 10,3 km. Gelopen naar dit ca. 1,5 km. lager gelegen punt. Het water in de Bright Angel Creek was heerlijk om een verfrissend bad in te nemen. Het eten smaakte, voor kant en klaar spul, uitstekend. Alles extra goed opgeborgen omdat hier nog weer eens op borden werd gewaarschuwd voor herten die zich niets van de mensen aantrekken en alles opvreten wat los en vast zit. Erik en Edwin gingen nog even naar de iets verder noordelijk gelegen Phantom ranch. Hier is een klein, maar duur restaurant, omdat alles per muilezel moet worden aangevoerd. Ook de gasten die in de nabijgelegen Cabins overnachten hebben de tocht gemaakt per muilezel over het South Kaibab Trail. Dit zijn blijkbaar de enige dieren die in staat zijn op een verantwoorde manier goederen en mensen naar beneden te transporteren. Dus geldt ook hier weer dat je ruim van te voren moet reserveren voor zo'n muilezeltochtje, het restaurant en de overnachting. Ik had intussen mijn tentje opgezocht met een boek maar zonder slaapzak, die had ik niet meegesleept omdat ik hem bij een temperatuur van zo'n kleine 30 graden toch niet nodig zou hebben. Gelukkig was ook hier weer een tafel, waar Erik veilig op kon slapen, want er zitten daar veel slangen en schorpioenen.

Na het ontbijt gingen we om kwart over zes op pad. De waarschuwingen waren niet overbodig, we zagen de herten door het kamp banjeren op zoek naar hapjes. Het eerste deel van het pad liep over een tweede voetbrug boven de Colorado en ging verder naar het westen langs

de zuidoever. En weer was er die geweldige schoonheid van de natuur in het vroege daglicht. Ergens langs het pad stond een palmboom die zo van een tropisch ansichtkaarten strand leek te zijn weggeplukt. Met op de achtergrond een woest stromende rivier in plaats van de eeuwig ruisende branding. Op een van de zandstrandjes beneden zagen we een rubberboot met rivierreizigers zoals beschreven in het schitterende boek: 'De rivier die tegen de berg opstroomt' van William Calvin. Alsof dit ons er misschien niet genoeg van doordrong dat wij hier niet ver van de bewoonde wereld zaten, en gewoon in de US of A, kwamen er plotseling een paar, eerst door een rotswand aan het oog onttrokken, joggers ons tegemoet draven. Wij vroegen ons stomverbaasd af waar die mensen op dit vroege uur ineens vandaan kwamen. De eerste paar mijlen van de Bright Angel Trail langs de rivier zijn tamelijk vlak en daarna begint het eigenlijke klimmen als het pad van de rivier naar het zuiden afbuigt. Het was allemaal redelijk goed te doen omdat het nog niet zó warm was. Bovendien staken we regelmatig een beekje over: de Bright Angel Wash. Ik doopte af en toe mijn pet er in en dat scheelde enorm. Naarmate we Indian Gardens naderden werd de begroeiing steeds weelderiger. In dit rotsige woestijnlandschap krijgt dat groen, bij ons zo gewoon, iets heel bijzonders, en het contrasteerde prachtig in kleur en vorm met de omgeving. Indian Gardens is dan ook een schitterend oord die het woord Oase inhoud geeft. Het is een min of meer vlak gedeelte en erg vruchtbaar door de voortdurende watertoevoer uit de beek. Ik zag een tropische vegetatie met bamboe en prachtige hoge bomen.

Vreemd genoeg ook een soort berken die geleidelijk aan lager worden, tot kleine struikjes aan toe, naarmate ze verder van het water afstaan. Er was een camping en er waren picknickplaatsjes en het was er vrij druk. Op zoek naar een vrij en beschaduwd plekje onder de bomen, kwamen we over een bruggetje en zagen dat hier kikkervisjes zwommen waar we ons eigenlijk zonder reden over verbaasden.

Het was een uur of negen en Erik wilde na een pauze meteen verder gaan voor de laatste 7,5 km. We zaten nu op de helft van de afstand, maar we hadden pas 430 meter geklommen en hadden nog zo'n 930 m. te goet. Edwin voelde er ook wel wat voor maar ik was er tegen omdat ik liever de raad van de rangers opvolgde die waarschuwden niet te lopen in de hitte van de dag zo tussen tien en vier uur. Bovendien vond ik het zonde om zo weinig van de omgeving te genieten en in plaats daarvan zo snel mogelijk de Canyon in en uit te rossen, we hadden toch vakantie? En wie weet kwamen we hier wel nooit meer. O.K. dat was wel zo en we zouden voorlopig blijven. Na het middageten vertrok Erik toch alleen, hij zou, eenmaal boven alvast wat boodschappen doen en in z'n eigen tempo lopen. Dat tempo hield dus in dat hij met tussenpozen hardlopend naar boven ging met rugzak en al. Hij had z'n stopwatch ingedrukt en klokte 1 uur en 39 min. De rangers boven geloofden hem niet maar het officieuze rekord: Indian Gardens - Bright Angel Lodge, staat voor ons op zijn naam.

3.7

Nog in Indian Gardens hoorden we een geklos van hoeven aankomen en zagen muilezels met op hun rug passagiers met breedgerande hoeden, voorbij trekken. We hadden ze tot dan toe nog niet gezien maar wel de sporen die ze achterlieten. Je kon het door ons gebruikte pad bij wijze van spreken gemakkelijk met je ogen dicht en je neus open volgen van stronchoop naar stronchoop, compleet met de daar tussen liggende, in dit klimaat snel indikkende, plassen ezelszeik. Intussen werd het bij ons in de oase toch langzamerhand behoorlijk warm, ondanks de schaduw. Edwin en ik besloten het er toch maar op te wagen in de wetenschap dat er op het laatste stuk om de 1,5 mijl, drie resthouses waren met drinkwater. We rekenden erop dat het naarmate we hogerop kwamen, weer minder heet zou zijn. Maar het viel zeker niet mee, af en toe was het behoorlijk steil en de zon brandde op onze natgemaakte petten waar ik nog een kletsnat zweetbandje aan had toegevoegd. Hoe dichter we bij de rand kwamen hoe drukker het werd en het was af en toe ongelooflijk in wat voor toestand sommige mensen verkeerden. We liepen zelf echt niet hard meer maar sjokten nog heel wat mensen voorbij die met alleen een fles drinkwater te dragen nauwelijks nog vooruit kwamen. Een man met een jochie van een jaar of acht bij zich sleepte zich van het ene schaduwplekje naar het andere en was de uitputting nabij. Hij betwijfelde zelf of hij het nog voor donker zou halen en klaagde: ‘naar beneden gaat zo makkelijk, maar omhoog is zo zwaar’. Een meisje klaagde

over hoofdpijn en dat is een slecht teken, maar gelukkig knapte ze bij het volgende rustpunt weer wat op na een tijdje te hebben gerust en haar hoofd onder de kraan te hebben gehouden. Overall staan bij de beginpunten van de paden borden met waarschuwingen tegen zonnesteek, uitdroging, onvoorbereid naar beneden wandelen enz. Desondanks moeten er in het hoogseizoen per week zo'n 50 tot 60 mensen met helikopters of anderszins uit de canyon worden geplukt. Ongeveer 'n mijl van de rand kwam ons nog een jonge vent tegemoet op badslippers en zonder een druppel drinken bij zich, hij bewoog zich uiteraard gemakkelijker voort dan wij en keek enigszins verwonderd toe hoe wij moeizaam omhoog klonnen op de laatste soms heel steile stukken. Een blik spreekwoorden hoefden we ditmaal niet open te trekken, één was genoeg: De laatste loodjes wegen het zwaarst. Onze ruggen en broeken waren kletsnat van het zweet en het water dat we over ons hoofd lieten lopen. Eindelijk waren we om kwart over vijf, boven en konden elkaar feliciteren dat het was gelukt zonder echte problemen en met niet één blaar. Bij de bushalte aangekomen lieten we de rugzakken opgelucht op de grond en onszelf vermoeid op een bankje zakken. Bij de camping aangekomen het allerlaatste stukje gelopen, de tentjes opgezet en extra lang gedoucht. Daarna het ene ei na het andere gebakken en met brood, kaas & sloten melk verorberd. Jammer dat je op zo'n hete benzinebrander alleen scrambled eggs kunt maken. Ik had geen fut meer om mee te gaan naar het dorp. Ik was behoorlijk moe en had flink spierpijn, vooral in mijn kuiten en zocht daarom vroeg mijn slaapzak op.

Jammer genoeg was het weer te warm om lang te kunnen blijven liggen. We gebruikten de ochtend om alles eens lekker op te ruimen. Erik nam nu de taak op zich om de was te doen en we maakten plannen voor de komende dagen. De oorspronkelijke route voerde ons o.a. naar het Bryce Canyon National Park in Utah en zou dan eindigen in het stadje Cedar City. Helaas was het niet mogelijk, zo had Edwin uitgezocht, in dat plaatsje een auto te huren. Er was wel een spoorlijn in de buurt maar zo was ons in Flagstaff al gebleken, zonder faciliteiten om de fiets als bagage mee te nemen. De dichtstbijzijnde plaats waar we dan terecht konden was Las Vegas, 160 mijl naar het zuidwesten over de Interstate highway. Vandaar dat we dit plan al eerder hadden opgegeven en wat langer hier bij de Grand Canyon hadden gebivakkeerd. We besloten dat we de volgende dag zouden vertrekken. Op het vliegveld bij Tusayan zouden we proberen een auto te huren of anders van daaruit naar Flagstaff terugfietsen. We reden dan in ieder geval een andere route terug. Daarna wilden we met een auto naar San Diego rijden en van daaruit weer op de fiets, langs de kust naar Los Angeles. 's Middags met Edwin een fietstochtje gemaakt door de bossen in de omgeving. We reden door gedeeltes waar kennelijk branden hadden gewoed die zich zó snel hadden verplaatst dat sommige bomen het hadden overleefd. Er begonnen tenminste hier en daar alweer nieuwe loten te groeien uit de zwart geblakerde stammen en halfverbrande takken. Toen een onverharde weg ons op een gegeven moment te ver liet afdwalen naar onze zin, volgden we enige tijd een

afrastering die naar ons idee de zuidgrens was van het Nat. Park om zo inderdaad op highway 180 uit te komen, even buiten Tusayan. Nu moesten we echter langs de toegangspost weer terug het Nat. Park in terwijl we onze kaartjes niet bij ons hadden. Dan maar in een grote boog door het bos er omheen. Ook op deze tocht van 21 mijl, wel herten maar weer geen elk gezien.

Volgens plan reden we na het inmiddels geroutineerde ontbijten, inpakken en wegwezen, naar het vliegveld. Een auto huren om daarmee naar Californië te rijden was wel mogelijk maar er werden zeer hoge drop-off kosten in rekening gebracht. Dus besloten we naar Flagstaff te fietsen. We hadden al vaker vriendelijke mensen ontmoet die geïnteresseerd waren in ons reisdoel, land van herkomst enz. Deze keer werden we aangesproken door een Canadese dame die van alles en nog wat vroeg en een op het vliegveld werkzaam meisje kwam naar buiten om naar onze plannen te informeren. Zij toonde zich bezorgd over onze veiligheid en adviseerde ons dringend de ter plaatse smalle en bochtige '180' door de bergen, te mijden: 'Veiliger voor jullie en voor de passerende automobilisten'. In plaats daarvan konden we beter bij de splitsing op 22 mijl, de bredere en meer overzichtelijke '64' naar Williams nemen. We beloofden haar raad op te volgen, ook omdat we er geen zin in hadden weer steile hellingen te moeten beklimmen. Zelf herinnerde ik mij nog te goed hoe ze ons voorbij waren gescheurd op de smalle stukken tussen Cottonwood en Sedona en ook wel in de Oak Creek Canyon. Edwin had intussen gebeld naar

een verhuurmaatschappij in Flagstaff en daar waren de mogelijkheden gunstiger. Nog maar nauwelijks op de pedalen stapte Edwin alweer af omdat hij een kwartdollar op de grond zag glinsteren en niets te beroerd was om die even op te rapen. Even later kropen we alledrie over het asfalt omdat de weg ermee bezaaid lag. Bij de splitsing lag een soort uitspanning 'Bedrock City' geheten en was dus geheel geschoeid op de Flintstones leest. Als lokkertje kostte de koffie in het restaurant slechts 5 cent, inclusief refills. Natuurlijk stonden hier ook Dino burgers op het menu. Fietsen maakt hongerig, dus hebben we hier weer lekker zitten schransen.

Omdat we zelf op de meeste foto's die we maakten niet voorkwamen lieten we ons buiten eens alledrie letterlijk uitgebreid, met Edwins breedbeeld camera, fotograferen onder een uit hechthout gezaagde Fred Flintstone. We reden verder over de '64' naar Williams. De historische route '66' ligt daar ook deels in de buurt en we hadden er in Flagstaff ook op gereden. De weg was minder kaal en woestijnachtig dan de heenweg via Cameron, maar er lag af en toe net zoveel rotzooi in de berm als elders. We waren er al aan gewend dat de meestal ver vooruit fietsende Erik afstapte om het een en ander eens nader te bekijken en we sleepten dus al o.a. zo'n stuk of drie kentekenplaten mee. Maar qua opbrengst aan in de berm gevonden voorwerpen was dit echter wel een recorddag. Naast de quarters van die morgen konden we verder noteren: een goed functionerende waterpomptang, een complete gereedschapsset in uitstekende staat en een

prima zonnebril van niet al te opzichtig model. De laatste was redelijk geschikt om mijn kapot gereden exemplaar te vervangen omdat ik tot nu toe nog geen acceptabel model had kunnen ontdekken. Ergens langs de weg zag ik een bord: 'hang Jack Brown' en een paar mijl voor Williams zagen we een camping, mooi gelegen, aan een meer. Helaas hadden we nog geen boodschappen gedaan en moesten dus doorrijden. Ook 's zondags waren er meestal wel supermarkten open. In Williams hadden we het snel bekeken, Erik kreeg nog bij zo'n typisch Amerikaans groepje mobil homes een vervaarlijk uitziende en blaffende hond achter zich aan en verder zag het stadje er ook niet echt aantrekkelijk uit zodat we na het inkopen doen maar snel terugreden naar de camping aan het Kaibab Lake waarin we helaas niet mochten zwemmen. Wel hebben we 's avonds een reeds gestrekte boom verder gesloopt en gezellig fikkie gestookt.

4

Een drukke kust aan de stille oceaan

4.1

's Morgens bleek dat er maar één weg was naar Flagstaff de interstate ook wel freeway genoemd. Vergelijkbaar met onze vierbaans autosnelwegen. Volgens mijn informatie mochten we hier niet fietsen, maar de jongens wilden het gewoon doen: ‘we zien wel of er borden staan’. Bij de oprit stond inderdaad nergens een verbodsbord en terwijl we de weg opreden, uiteraard wel op de vluchtstrook, werden we gepasseerd door een politieauto waarvan de bestuurder toeterde en zijn hand groetend opstak. In Arizona is het dus niet verboden, maar in Californië naar ons later bleek, duidelijk wel. Het was behoorlijk druk en ik voelde me prettiger met mijn helm op ondanks dat de weg zeer breed was en de auto's ruim langs ons heengingen. Ik viste ergens een rode wegwerkersvlag uit de berm en stak hem linksachter tussen mijn bagage. We genoten weer van het mooie uitzicht op de San Francisco Peaks, maar nu van de andere kant. Op een gegeven moment reed Edwin voorop en Erik die een eindje achter hem reed stopte omdat hij een eindje van de weg af een dood dier zag liggen waar de gieren zich aan te goed deden. Hij gebaarde naar mij: ‘rustig, blijf daar’, omdat hij een foto wilde maken, maar ze vlogen al op. Ik ontdekte toen we gingen kijken dat het inderdaad verstandig is daarbij de kant te kiezen waar de wind vandaan komt, het

dode dier stonk behoorlijk. Het bleek een elk te zijn. Eindelijk had ik mijn zin al was het helaas een dood exemplaar. En inderdaad was het een geweldig groot dier zoals Don vertelde, minstens zo groot als een paard. Er viel geen indrukwekkend gewei te bewonderen. In plaats daarvan gaapte er een groot bloederig gat in de kop. (*Noot: pas jaren later werd mij uit een documentaire duidelijk dat dit het schandalige werk van stropers geweest moet zijn, die het dier uitsluitend voor zijn gewei hadden omgelegd) Erik wilde nog op een afstandje wachten tot de gieren terugkwamen, maar die maakten geen enkele aanstalten om weer naar beneden te komen en bleven geduldig rondcirkelen tot wij weer op zouden hoepelen. Een eindje verder werd het overwegend met struiken en bomen bedekte gebied onderbroken door een weide met rundvee. Thuis kijkt zo'n koe niet op of om, maar deze koeien die in tegenstelling tot hun Hollandse zusters zelden of nooit fietsers zien, gaapten ons de hele tijd onbeweeglijk aan. Alsof ze water zagen branden. Ook de spoorlijn liep hier langs de weg en het was ons vorige keer al opgevallen hoe enorm lang de goederentreinen waren. Ditmaal ging ik eens tellen; 97 wagons getrokken door 3 locomotieven. Bij een gemiddelde lengte van 15 meter per eenheid was die trein dus ca. 1,5 kilometer lang.

In Flagstaff vroegen we de weg naar het vliegveld dat een 'paar mijl' buiten de stad was gelegen (hup, weer 10 km). Er waren 3 autoverhuurders maar het busje waar Edwin gisteren over belde was al weer weg, men had wel een grote luxe auto maar we betwijfelden of we daar 3 fietsen in kwijt konden. Uiteindelijk slaagden we bij de derde balie. Dallas vroeg met gedempte stem hoeveel we bij de concurrent moesten betalen en was ervan overtuigd dat onze fietsen + bagage allemaal in de grote Mercury paste die zij voor ons in petto had. De auto bleek spiksplinternieuw, er stond maar een paar duizend mijl op de teller en hij was pas één keer verhuurd. Omdat wij de auto voor weinig geld meekregen en geen drop-off kosten hoefden te betalen, vermoedden we dat men de auto graag in Californië wilde hebben. Zelfs Erik mocht, ondanks zijn 21 jaar, meesturen voor \$5 extra. Wij waren benieuwd of alles er in paste en dat lukte prima. De fietsen gingen achter elkaar in de kofferbak al moesten we natuurlijk wel de wielen demonteren en een deel van de bagage op de achterbank leggen. Om 3 uur konden we vertrekken. Uiteraard waren in deze, van alle elektrisch bediende gemakken voorziene automaat, ook weer cruise control & airco aanwezig. Het was uiterst comfortabel rijden of liever gezegd zoeven met die zes- of achtcilinder onder de moterkap waarvan het verbruik nooit zoveel kon uitmaken bij een benzineprijs van omgerekend 60 gulden per liter. Als eerste zochten we een camping op om te gaan douchen en daarna reden we terug richting Williams. Bij het plaatsje Ash Fork verlieten we de Interstate en reden highway nr.89 op in zuidelijke richting. Even voor

Prescott, zagen we heel bijzondere rotsformaties, niet scherp maar grote gladde afgeronde vormen, heel mooi. Prescott was prachtig, zowel het beboste berglandschap als de plaats zelf. We zagen een met bomen omzoomd plein dat bijna Europees aandeed en toen we even later door de schitterende omgeving langs haarspeldbochten afdaalden wensten we alweer dat we op onze fietsjes zaten. Tegen de tijd dat ik het stuur van Edwin overnam was de lange kaarsrechte en eindeloze weg door de woestijn ook weer aan de beurt. Dit was overigens de eerste dag met noemenswaardige bewolking en we ontkwamen ook niet aan regenbuien die die naam ook echt verdienden.

4.2

Mijl na mijl reden we door de vlakte waar het blijkbaar nog veel meer geregend had en waar in de verte boven de omringende bergen ook af een lichtflits door de dreigend donkere hemel schoot. Nergens was een camping te bekennen, slechts een bord: ‘Overstekend wild, next 130 miles’. En dan eindelijk; een State Park, maar dat bleek nog 38 mijl een zijweg in te zijn. Ineens was daar toch weer een plaatsje, Salome genaamd. We informeerden naar een camping bij een knaap die lekker onderuit op twee stoelen voor de deur zat, laarzen op de voorste stoel en hoed scheef over het voorhoofd gezakt. Een mijl verderop linksaf, nog een eindje doorrijden, en ja hoor daar ontdekten we (het was inmiddels donker) het County park met sportvelden, picknickplaatsen, toiletten,

stromend water en gratis kampeerplaatsen waarvan er slechts één bezet was. Ed en ik schoven twee tafels wat naar elkaar toe en installeerden ons daarop, we verwachtten geen regen meer en anders zouden we alsnog snel een tent opzetten. Erik maakte het zich gemakkelijk in de auto. Het was een schitterende nacht daar op die door bergen omringde en door de sterrenhemel overkoepelde vlakke, waar je bij het licht van de meer dan halfvolle maan ver kon kijken. Ook het geluid droeg heel ver, eerst hoorde ik weer het geblaf van Coyotes en later in de nacht vanuit de verte de langgerekte, een aantal malen herhaalde fluittoon van de trein naar Santa Fé. Later in de nacht schrok ik eerst even van een figuur die mij zachtjes wakker schudde. Het was Edwin; er dreigde toch een onweer naderbij te komen. Zo snel mogelijk zetten we de tent op, harkten de losse spullen bij elkaar, stopten ze in de kofferbak en probeerden de slaap te hervatten. Ik hoorde een auto het terrein op rijden en gluurde naar buiten. Het was de plaatselijke sheriff die even poolshoogte kwam nemen. ‘Go back to sleep boys, Daddy watches over you’ dacht ik tevreden bij mezelf, alsof hij ons persoonlijk had ingestopt. Op een gegeven moment begon het toch steeds harder te waaien en barstte de bui los. Hoewel ik niet bang ben voor onweer was het daar in dat koepeltentje toch niet zo dat ik er rustig doorheen sliep. De wind rukte aan het nylondoek, de regen kletterde en het dreunde & bliksemde als vanouds. Omdat we de haringen niet hadden gebruikt raakte het binnententje doorweekt en begon te lekken waardoor de slaapzakken ook gedeeltelijk nat werden. Toch zagen we kans om nog

wat te slapen toen de bui over was.

Na de laatste 26 mijl op de highway 60 reden we een stukje van 11 mijl over dezelfde interstate als de op de heenweg naar Phoenix, maar nu in tegengestelde richting. Dan bogen we af naar het zuidelijke, vlakbij Mexico gelegen, Yuma. Dit was werkelijk een kaarsrechte weg, nog eindelozer dan die van de dag daarvoor. Links een uitgestrekt natuurreserveaat en rechts een eveneens enorm groot militair oefenterrein. 84 mijl woestijn zonder één dorpje of zelfs maar een enkel huis, alleen enkele lage boompjes, struikjes, rots/gruisbodem en cactussen, waaronder de bekende metershoge exemplaren. Van zo'n grote cactus wilde Erik nog een foto maken met iemand ernaast voor de maat. Nu wreekte het zich toch een beetje dat ik zelf geen toestel had meegenomen. Geen enkele van de exemplaren die ik voorstelde kon zijn goedkeuring wegdragen. Mijl na mijl deinden we met dat slagschip langs de ene cactus na de andere, maar geen ervan deugde. Ze waren te krom, niet gaaf genoeg, te klein, niet mooi van vorm of er stonden te veel struikjes omheen. 'Maak je niet druk, die foto komt er heus wel', niet dus. Bij Yuma draaiden we de interstate op richting San Diego. Het binnenrijden van Californië ging tot onze verbazing niet ongemerkt, we passeerden een heuse grenspost waar we

zelfs aangehouden werden, wat vragen moesten beantwoorden en folders meekregen. (vers fruit mocht kennelijk niet ingevoerd worden) Even later liep de weg vlak langs de Mexicaanse grens en voerde op een gegeven moment door een stuk woestijn zoals wij ons de Sahara voorstellen: geel zand en nog eens geel zand waar bijna niets groeit. Erik zat achter het stuur en vroeg mij vanuit de rijdende auto hiervan een foto te maken, maar ook dit wilde op een of andere manier, net als met de cactussen, niet lukken. Ik wachtte te lang op het goede moment en voor ik het wist was de ‘Sahara’ voorbij en maakte weer plaats voor stenen, gruis en rotsblokken. Het leuke van de autorit was wel de enorme verscheidenheid aan landschappen soms vlak bij elkaar. Een eindje verder was bijv. een frisse geel/groene tamelijk vlakke streek met allerlei gewassen, citrusvruchten en palmbomen op een rij langs kaarsrechte irrigatie kanalen zoals bij ons knotwilgen langs de sloot. Daarna weer de kale rotsige woestijn waar ineens de cactussen uit verdwenen waren alsof ze alleen in Arizona thuishoorden. Of we reden weer in de bergen en zagen rotsblokken op elkaar gestapeld alsof ze door een reus achteloos op een hoop waren gegooid. Naarmate we de kust naderden werd het steeds mooier in de zin van verzorgder, de tuinen van de huizen bijvoorbeeld. In San Diego stonden honderden meters achter elkaar verschillende kleuren oleanders te bloeien in de middenberm van de freeway en ook aan het cliché, van de wuivende palmbomen die daar afstaken tegen de strakblauwe lucht valt niet te ontkomen. Om nog maar te zwijgen van dat altijd weer enigszins opwindende

ogenblik waarop je de blauwe zee ziet, zeker deze keer omdat ik voor het eerst de tot de verbeelding sprekende stille oceaan zag.

Ik had gevraagd naar een kantoor zo noordelijk mogelijk in San Diego om de auto weer in te leveren en op onze papieren stond Oceanside, een plaatsje 25 mijl verderop langs de kustweg. Op het parkeerterrein van de verhuurder pakten we alles uit en deponeerden de hele handel naast de auto. Als je die verzameling fietsen, wielen, rugzakken, fietstassen en waterzakken zo over het asfalt verspreid zag liggen hield je niet voor mogelijk dat dit alles uit die auto kwam. Voorbijgangers waren nog verbaasder te zien dat wij dat kennelijk allemaal met die drie fietsjes wilden meenemen. We fietsten weer een eindje terug naar het zuiden. Het was heerlijk weer eens zeelucht op te snuiven en de enorme branding te zien en te horen. Op de camping van het Carlsbad Beach State Park kregen we een speciale trekkersplaats toegewezen voorzien van een bordje: Hike & bike. Het was een prachtig plekje met uitzicht op de oceaan boven op een steile klif. De rand bevond zich 20/25 meter boven het strand en was beveiligd door een hek. Bij de ingang waren we al gewaarschuwd tegen fietsendieven en onze buurman die een praatje kwam maken herhaalde dit nog eens. Het bleek dat de vorige nacht de fietsen van 2 Duitse jongens waren gestolen. We vroegen ons af wat die witte strepen op de grond toch te betekenen hadden, het leek wel alsof de plaats waar de tent moest komen was voorgeschreven? We zagen het later ook op andere plaatsen en begrepen het pas de volgende morgen; mierenpoeder, tegen hele kleine mieren

die overal doorheen kwamen. Onze plek kende ook nog andere vaste bewoners. Het waren drie eekhoorns die heel grappig met hun voorpootjes op de onderste balk van het hek geleund, rechtop stonden en naar de oceaan keken. Zagen ze, net als wij, de grote pelikanen met hun enorme vleugelbreedte vlak over de golven scheren?

4.3

We konden een dagje bijtekenen op deze tot de laatste plaats bezette camping, alhoewel trekkers werden geacht maar één dag te blijven en het dus eigenlijk niet mocht. Van zo'n rustig dagje valt niet veel te melden in een reisverslag. Ja, de mieren, die hadden 's nachts enorme reizen gemaakt. In een lange rij via de buitenkant naar boven en toen langs de tentstok naar beneden waren ze massaal Edwin komen lastigvallen. Ook hadden ze kans gezien, via een piepklein gaatje bij de rits, in de etenstas te komen waar het meeste gelukkig ook nog apart verpakt was. We begrepen nu dus de zin van dat witte poeder. Verder hebben we geluierd, gelezen, naar surfers gekeken en in zee gezwommen. De branding was hier niet eens zo sterk voor westkust begrippen, maar toch waren de golven zo hoog en de stroming zo sterk dat als je er in onder dook je er een spelletje van kon maken om je willoos mee te laten sleuren tot je vanzelf weer boven kwam. Soms bij een extra hoge golf zat er niets anders op. Overigens moeten we als Europeanen onmiddellijk herkenbaar zijn geweest, alle Amerikanen liepen in Bermuda shorts van een formaat waar we vroeger over graptten dat je er in kon

kamperen.

In de namiddag gebeurde dan nog iets wat bij mij nooit uit kan blijven in een vakantie: raak ik mijn paspoort niet kwijt dan glijden mijn autosleutels wel ergens in een rot(s)spleet of mijn portemonnee valt uit mijn broekzak en daarmee uit de stoeltjeslift. Of ik laat gewoon ergens iets liggen zoals deze keer mijn credit kaart: ‘Hoe kan dat nou, ik heb er net nog mee betaald’. In paniek zocht ik geassisteerd door Erik en een behulpzame caissière zakken, tassen & de hele route vanaf de kassa 3x af. Tenslotte ontdekte Erik hem binnen, net voordat iemand hem wilde oppakken. Kennelijk had ik hem bij het inpakken van de boodschappen even achter mij neergelegd. Opgelucht konden we terugrijden naar de camping.

Deze donderdag moesten we na enkele mijlen noordwaarts te hebben gefietst een hindernis nemen in de vorm van een uitgestrekte, tot aan de kust reikende militaire basis. De interstate nr. 5 loopt er overheen maar daar mochten we dus niet fietsen. We meldden ons bij de hoofdingang waar we in een kantoortje toestemming moesten vragen en kregen om over de basis te rijden. Er was zelfs een met borden aangegeven fietsroute waar we ons aan moesten houden. En niet alleen daaraan, we zaten nog niet op het zadel of daar kwam een vent de deur uit rennen om Erik na te roepen: ‘Hey, put on your shirt!’ Erik droeg alleen een zwembroek en was wijselijk maar niet mee naar binnen gegaan, gewaarschuwd door de o.a.

in winkels hangende bordjes: no shirt, no shoes, no service, hetgeen op zichzelf natuurlijk niet zo gek is. Die ontblote bovenlijven in de supermarkten van onze vakantiecentra zijn ook niet altijd even okselfris. In ieder geval ging het shirt eventjes aan tot we uit beeld waren en overigens ook bewoners van de basis zonder shirt zagen lopen. Onze route over de toch naar schatting wel 15 tot 20 mijl lange basis voerde het laatste gedeelte over een oude afgesloten highway, alleen toegestaan voor fietsen! Het breedste fietspad ter wereld, natuurlijk hebben ze dat ook in de States, en er reden wel drie fietsen op + de tegenligger die we hadden gezien maakte het totaal vier. Zo'n ruimte hebben om te fietsen, in een heerlijke temperatuur en dan ook nog met uitzicht op de Pacific, het was zalig.

Het eerste plaatsje na de basis heet San Clemente en daar raakte ik Edwin en Erik kwijt. Op een driesprong aangekomen zag ik ze niet meer en gokte op de rechterkant om spoedig daarna te gaan twijfelen omdat ik helemaal niets in de verte ontdekte dat op een fiets leek. De enige voetganger die ik zag, een zwerver, vroeg ik of hij twee gasten op fietsen had gezien. ‘Nee, nee, niks

gezien. ‘ Terug naar de driesprong, niets te zien. Dan maar linksaf geslagen naar de kust, geen spoor. Weer terug en nog steeds niemand. Uiteindelijk inmiddels vloekend verder de plaats in- en bijna weer uitgereden om daarna twijfelend (zover zullen ze toch niet zijn doorgereden) opnieuw terug te rijden en nog steeds niemand te zien. Nu fietste ik maar verder en een paar mijl noordelijk van San Clemente vroeg ik bij een pompstation of ze twee fietsers hadden gezien, nee dus. Ik ging nog één keer terug op zoek naar het politiebureau en zag een tweetal auto's met een sheriffs embleem. Zij hadden geen melding gehad maar het kwam dik voor mekaar, ze zouden, als ze Erik en Edwin zouden zien, doorgeven dat ik naar de volgende camping was doorgereden.

Via wegomleggingen kwam ik eindelijk in de volgende plaats en wist na enig zoeken de camping te vinden. Helaas, ze waren hier niet gearriveerd. Na zoeken en gedoe het telefoonnummer gevonden en de politie in San Clemente gebeld; ze hadden geen melding binnen gekregen. Bij de receptie kwam gelukkig het verlossende woord: ‘Are you mister... Fekkel?die?’ Ja, dat was ik en ze hadden een telefoontje gehad of ik de camping in San Clemente wilde bellen, daar vroegen de jongens zich nu al uren af hoe ik toch zomaar van de aardbodem leek te zijn weggevaagd. Wat een opluchting, zowel voor hen als voor mij. De weg teruggefietst die ik intussen kon dromen (ook nog: mopper, mopper, waarom moet ik nou terug, waarom fietsen zij niet hierheen) en bij de receptie van de Camping ontvangen door een hartelijke vrouw: ‘Daar is

het verloren schaap! eindelijk terecht, mijnheer wij hebben stad en land voor u afgebeld'. Achteraf bleek dat de jongens meenden dat we definitief hadden afgesproken naar de camping in San Clemente te rijden, terwijl ik daar niet zo zeker van was. Zij waren diverse keren naar de driesprong teruggekeerd maar we waren elkaar natuurlijk net steeds misgelopen. En het toch niet onduidelijke verwijsbord naar de camping had ik op mijn zoektocht, vanaf de driesprong links richting kust, over het hoofd gezien.

4.4

's Avonds wandelden we over het viaduct naar de overkant van de Freeway en stapten binnen bij het aan de parallelweg, El Camino Real, gelegen Alex's German /American Restaurant. Dat was toch wel een verassing, niet zozeer omdat we meteen met de voordeur in huis vielen zoals wel vaker in Amerika, maar wel vanwege het interieur. We stonden in een ruime huiskamer met een enorme boekenkast en wat extra tafels en stoelen. De zaak werd gerund door een ouder echtpaar. Het waren vriendelijke en gastvrije mensen, zij was een dochter van Duitse immigranten en hij van Ierse komaf. Ze hadden 11 kinderen grootgebracht en de wanden hingen tot de laatste

centimeter vol met persoonlijke dingen, rapporten, diploma's, foto's, gedichten, sportprestaties, tekeningen en briefjes van de kleinkinderen, noem maar op. Het was een gezellige rommelige boel bij Alex, die net als zijn vrouw regelmatig een babbeltje kwam maken, als er tenminste niet gekookt moest worden. Later kwamen er nog drie Duitse jongens binnen die te oordelen naar de onzekere blikken die zij op hun bord wierpen vonden dat het er niet erg Duits uitzag. Het was misschien ook meer Amerikaans-Duits dan andersom. Maar al was het geen Haute-cuisine en de zuurkool wat anders gekraut, wij hebben er lekker gegeten. Het afrekenen gaf wat problemen, dat wil zeggen; we konden voor het eerst niet met een creditcard betalen. Geen nood, er was een betaalautomaat vlakbij: 'slechts een paar blokken verder'. Erik en Edwin zouden het even gaan halen en toen ze nogal lang wegbleven bleek het misverstand; in Amerika gaat alles met de auto en verwacht niemand dat je ergens naar toe gaat lopen. Dus Alex had zonder meer aangenomen dat wij, alhoewel de camping op een steenworp afstand lag, met de fiets waren gekomen.

's Nachts zagen we stinkdieren over het terrein schooien, die hadden we nog niet eerder gezien: zwarte beesten met duidelijk in het maanlicht zichtbare witte strepen. Ze hadden het formaat en de brutaliteit van een middelgrote straathond en ze waren dan ook driftig in vuilnisbakken naar iets eetbaars aan het snuffelen.

De man bij de receptie was aanvankelijk uiterst formeel,

regels zijn regels en dat hield in dat we niet nog een dagje konden bijtekenen op onze ‘Hike & bike’ plek en de overige plaatsen waren bezet. Gelukkig wist dezelfde aardige vrouw die mij de vorige dag ontvangen had, haar collega over te halen met het argument dat ik een dagje rust na de commotie van de vorige dag wel mocht hebben. Als eerste ging ik nu bekijken hoe ik de volgende dag terug naar Los Angeles zou gaan. Edwin en Erik bleven nog tot 3 augustus en wilden dan op een andere door Alex aanbevolen camping in de buurt een plaatsje zoeken. Kamperen in L.A. zelf is niet mogelijk en in ieder geval ook niet aan te raden, maar ik kon onderweg altijd nog zien wat ik deed en mijn vliegtuig vertrok pas zondagavond. In de vorige plaats had ik op de trein kunnen stappen en de fiets meegeven als bagage maar vanaf het station in San Clemente kon dat niet. Informeren op welke andere stations dat eventueel wel kon werd mij te onzeker, dan kon ik net zo goed alles fietsen. Ik belde nu eerst maar eens met British Airways en toen bleek dat er op het vliegveld geen fietsdozen verkrijgbaar waren zoals b.v. wel op Schiphol. Zij raadden mij aan er een in een fietsenzaak te gaan vragen. Ik zag mezelf nog niet op Zondag in Los Angeles op zoek gaan naar een winkel die ik dan prompt natuurlijk niet zou kunnen vinden. Of na mijlen en mijlen langs allemaal gesloten winkels bij de enige aan te komen die wel open is maar die dan net de laatste dozen aan het grofvuil heeft meegegeven. Nee, het leek me veiliger eerst ter plaatse te gaan zoeken. In het nabijgelegen San Juan Capistrano was er een en Edwin en ik stapten op de fiets. Bij El Camino Market stopten we

even om te lunchen: burrito's, koffie & fruit. De eigenaar van de supermarkt was een druk baasje die ons in vloeiend Nederlands met een Zuidhollandse tongval te woord stond. Hij was geboren in Voorschoten en woonde al 40 jaar in Amerika. Toen ik hem complimenteerde met zijn na al die jaren nog perfecte Nederlands antwoordde hij: 'Ik heb mijn trots'. Hij kwam buiten aan het tafeltje tussen de bedrijven door even bij ons zitten en stak meteen van wal: 'Hebben jullie nog wat van het voetballen gezien?' Eindelijk kon hij zijn hart eens luchten, hoe stom het was dat ze Cruyff 'hadden laten gaan' en wie in welke minuut tegen Brazilië, wàt fout gedaan had en wie ze trouwens sowieso verkeerd opgesteld hadden en wie niet. En dat Gullit niet mee had gedaan, onvergeeflijk. 'Màn we hadden zeker van Brazilië kunnen winnen' enz. Kortom we spraken hier, ver van huis, met een onvervalste Hollandse supporter.

We gingen op zoek naar de fietsenwinkel, die geen dozen bleek te hebben maar gelukkig was er verderop nog een. Daar kreeg ik een flinke doos die we ter plekke in handzame stukken sneden welke in opgevouwen staat achterop vervoerd konden worden. We reden terug naar de camping en gingen nog even naar het strand. Het was over het algemeen 's morgens en vaak ook 's nachts bewolkt en in de loop van de dag zonnig. Toen ik later met Ed nog even boodschappen ging doen bij onze Voorschotenaar was deze bijna uitgelaten vrolijk, hij gooide dingen in de lucht en vond het grappig dat zijn zoon hem niet kon verstaan als wij met hem spraken. Hij gaf Ed korting op

een T-shirt en toen we weggingen kregen we nog snel wat ansichtkaarten mee. Terug op de camping bleek daar een man te zijn gearriveerd van naar schatting 55/60 jaar, die tegen Erik verwarde verhalen had opgehangen en nu in zijn tentje luidkeels zat te praten. Kennelijk was het een oud militair die veel had meegemaakt en volkomen was doorgedraaid. Hij voerde voortdurend ‘telefoongesprekken’ namens of met de United Nations, U.S. Gouvernement, President Bush, generaal zus en zo enzovoort. Het ging maar door over topgeheimen, omtrekkende bewegingen en zaken die snel de kop in moesten worden gedrukt. Toen hij ons later op de avond, toen het al donker was, in een voor hem vreemde taal hoorde praten, rukte hij het stuk plastic dat hij voor zijn tent had gespannen opzij en keek ons verwilderd aan om daarna toch weer enigszins gerustgesteld de tent weer te sluiten. Kennelijk drong het toch ook wel tot hem door waar hij eigenlijk was, want hij liep feilloos naar het toilet en terug. Ook kookte hij zijn eigen potje achter zijn plastic scherm. Een wonderlijke mengeling van iemand die hoewel volkomen in de war en aan zijn lot overgelaten, zich toch in het gewone dagelijkse leven min of meer weet te redden.

De vorige dag was er ook al zo'n eenzaam figuur geweest die ook werkelijk door iedereen werd genegeerd. Het was een heel dik meisje die de hele dag vrijwel roerloos in haar slaapzak onder een boom had gelegen. Gegeten had ze niets, af en toe nam ze een slok water uit een fles en pas de volgende morgen zagen we wat stukken meloen op een

van de tafels. Ze deed toen voor het eerst haar mond open en nodigde Erik uit er wat van te eten als hij wilde, maar die had niet zo'n trek in het er onsmakelijk uitziende, met vliegen overdekte, fruit. Ik had met haar te doen maar moet met enige schaamte bekennen dat ik toch niet van de gelegenheid gebruik maakte een praatje met haar aan te knopen. Zelf had ik kort daarvoor nog ervaren wat het is als mensen niet involved willen raken. Op zoek naar de jongens had ik bij mensen, die gezellig in hun tuin zaten, de weg gevraagd naar het politiebureau; zij hadden mij zo snel mogelijk weggewerkt zonder iets te vragen of anderszins te helpen b.v. door even te laten bellen of zo. Ineens is men dan helemaal niet zo nieuwsgierig meer. Bijna de hele nacht zette onze inlichtingenman zijn monologen voort om pas tegen vieren een paar uurtjes zijn mond te houden.

4.5

Om half acht vertrok ik voor de rit naar L.A. langs een route die mij, geheel over de Pacific Coast Highway rechtstreeks naar het vliegveld zou voeren. Langs de Californische kust reden heel wat meer fietsers en ik had veel aanspraak. Zo wilde een groepje mannen, leden van een fietsclub, die ik ontmoette tijdens een koffiepauze bij een tankstation van alles weten. Ze verwonderden zich

over de hoeveelheid bagage en het dikke pak karton dat ik meevoerde. Ongelooflijk de fiets mee in het vliegtuig? En gratis ook nog? Zij waren ook stomverbaasd te horen dat ik het in hun land qua verkeer veiliger vond op de fiets dan over het algemeen in Europa. Van het echtpaar dat mij op een tandem passeerde wilde de man weten hoe dat mini belletje van mij werkte: ‘O, leuk! Zoiets moet ik ook maar eens kopen’. Op een gegeven moment zag ik de hardwarestore waar ik naar uitgekeken had: ik moest nog breed plakband kopen en een kabelslot omdat ik de mijne bij Erik had gelaten. Een inbussleuteltje voor het stuur had ik al onderweg gekocht en met de Engelse sleutel (uit de berm) had ik de vorige avond nog eens geoefend op de trappers en de juiste draairichting in mijn boekje genoteerd. Tijdens een kleine stop om de bagage te controleren vroeg een dame of ik ook wist of er daar een bus reed. Ik zag er kennelijk zo bereisd uit dat ik dat wel zou weten. ‘Eh, nou nee, ik ben hier niet zo bekend, maar ik heb er nog geen zien rijden.’ ‘Waar komt U vandaan? Holland! Nee maar, een oom van mij komt daar vandaan, uit IJlst. En hoeveel heeft U al gefietst? 670 mijl? Helemaal alleen?’ Zo ging dat gezellige gekwebbel nog even door, met vele malen wonderfull, nice en take care of yourself. In de middag zag ik op een zeker moment, na een afslag naar de kust dat er een fiets/voetpad links langs het strand liep. Ik fietste het stukje terug om daar op te gaan rijden. Het was een mooie asfaltweg die uiteindelijk wel 15 of 20 mijl lang bleek te zijn en uiteraard verboden voor auto's. Het was er gezellig druk met fietsers, rolschaatsers en voetgangers. En er stonden

verkeersborden met maximum snelheden voor fietsen! Je mocht niet harder dan 15 mijl per uur en indien voetgangers aanwezig: max. 10 mijl per uur. Het pad liep deels over het strand deels door een parkachtig landschap direct langs het strand en het was heerlijk relaxt een uurtje daar in het gras te liggen, in dat goddelijke klimaat.

Paradijs is misschien een groot woord maar Californië komt er af en toe aardig in de buurt.

Naarmate ik dichterbij L.A. kwam kreeg ik hoe langer hoe meer het idee om maar meteen door te fietsen en een motel dichtbij het vliegveld te zoeken. In een kleine supermarkt onderweg stond ik als een vreemde eend in de bijt bij de kassa in een rijtje kleine Vietnamese of in ieder geval Aziatische vrouwen op mijn beurt te wachten. Bijna tot mijn verrassing werd ik gewoon in het Engels te woord gestaan. Weer onderweg stonden er groepjes kinderen ook tegen mij te schreeuwen: 'Car wash 3 dollar!' Achteraf bedacht, waarom stapte ik nou niet af om mijn fiets te laten wassen. Soms reed ik door buurten waarvan ik dacht: 'Hier toch maar niet stoppen om mijn sinaasappeltje te eten', ondanks de bankjes die langs de weg stonden. Maar even verder in een plots weer sjieke buurt met dure auto's op de parkeerplaatsen, zette ik mijn fietsje gerust tegen een boom om eronder in het smetteloos groene, dagelijks automatisch besproeide gazon plaats te nemen, waar ik rustig mijn appelsien kon pellen. De enkele bezoeker die uit het tegenoverliggende bankgebouw de marmeren trappen afkwam, keek wel enigszins bevreemd, maar geen veiligheidsbeambte kwam vanachter het spiegelende glas mij mijn plaatsje betwisten. Tijdens een andere pauze, net

een hamburgertent binnengekomen, werd ik door een stevig gebouwde jonge vent aangesproken die mij iets vroeg waar ik geen bal van verstond, pas bij de derde keer begreep ik wat hij vroeg: 'fifty cents'. Ik voelde mij niet echt bedreigd daar binnen, maar aan de andere kant mijn fiets + bagage stond buiten. Ik besloot gewoon van het gezeur af te willen zijn en gaf hem zijn halve dollar, waarop hij maakte dat hij wegkwam. Later, thuis, was Erik's reactie hierop dat er natuurlijk het risico was geweest dat hij mijn portemonnee uit mijn handen had gegrist en daar had ik natuurlijk geen seconde aan gedacht.

Eenmaal in Long Beach, besloot ik definitief door te rijden en moest niet lang daarna door een enigszins vervallen en desolaat havengebied. Ik kon inderdaad helemaal doorrijden over dezelfde highway nr.1 naar het vliegveld. De lange tunnel aan het eind bleek een probleem: er stond daar een bord verboden voor fietsen, maar het verkeer was van dien aard dat ik ook zonder verbod zou zijn teruggekeerd. Ik ging rechtsom langs het vliegveld naar de Century Boulevard, waar we de eerste dag in het weids betitelde Park View hotel gelogeerd hadden. Deze keer kwam ik terecht in de Sea Breeze Inn hoewel daar, op 5 mijl uit de kust, van een zeebriesje weinig te merken was. Maar je kunt zo'n tent natuurlijk moeilijk Motel Katalysator noemen. In ieder geval mocht ik mijn fiets weer meenemen op de kamer, mits op de kop gezet, vanwege de vloerbedekking. Ik had 76 mijl afgelegd en de totaalstand was 712 mijl. Naar boven

afgerond op pak weg 720 mijl, omdat ik wel eens vergeten had het computertje aan te zetten betekende dit zo'n 1160 km. Ik ging nu eerst eens lekker baden & douchen. Op loopafstand haalde ik bier en zette dat in de koelkast. Om alvast weer wat aan Nederland te wennen bezocht ik de Chinees aan de overkant, heerlijke geroerbakte broccoli met gesneden biefstuk en Chinese thee. De nagerechten stelden weinig voor dus dat liet ik maar zitten, gauw oversteken en lekker uitgevloerd op bed TV kijken, dagboekje bijwerken, lezen en natuurlijk pilsje drinken. De temperatuur had ik op een aangenaam niveau weten te brengen door de luidruchtige Airco tijdens mijn afwezigheid op volle toeren te laten draaien. Joop gebeld, maar this is America man, this is 1994, dus een antwoordapparaat. Goed, morgen had ik nog een dag. Buiten gilden weer de sirenes en ook binnen op de TV lieten ze zich weer niet onbetuigd. In een programma als Crime Time gaf men de laatste stand van het aantal door misdaad omgekomen mensen in diverse county's. Dit aantal bedroeg voor Los Angeles en voorsteden: 938, dat is dus 4 tot 5 slachtoffers per dag. In hetzelfde programma werd ook vermeld dat de misdaad de laatste tijd ook de kop opstak in Nationale parken en dergelijke. Iets wat tot voor kort nauwelijks voorkwam.

4.6

Heerlijk zowat overdwars geslapen in het grote driepersoons bed, een ongekende luxe ruimte na 4 weken op een 50 cm. breed matrasje. Ontbijtje bij een Burger king waar ik een praatje maakte met een voormalige luchtmachtman die op Soesterberg gelegerd was geweest. Mensen die in Amerika zijn geweest beweren vaak dat je blij mag zijn als ze weten dat Holland ergens in Europa ligt maar ik heb heel wat mensen gesproken die iets met ons land te maken hadden. Om elf uur Joop opnieuw gebeld, weer het antwoordapparaat. Later bleek dat hij net vijf minuten eerder naar zijn werk was vertrokken. Ik bedacht nu dat ik de vertrektijd verkeerd had gepland, motelkamers moet je meestal rond 12 uur verlaten en mijn vliegtuig ging pas om 20 punt 55 uur. Om half twaalf had ik mijn spullen gereed en vertrok rustig rijdend richting strand, ik wilde niet te bezweet raken. Op het strand lag weer zo'n mooi fietspad en ik koos rechtsaf naar het noorden. Ook hier keken rolschaatsende, fietsende of anderszins flanerende L.A.ers af en toe bevreemd naar mijn bagagebulten achterop. Bij een riviermonding moest ik rechtsaf en even later fietste ik over een brug naar de overkant. Daar lag aan de jachthaven Marina del Rey een verzameling winkeltjes & eettentjes: Fisherman's Village geheten. Er heerste een gezellig en maritiem sfeertje. Langs de waterkant wandelende mensen, zon, zeelucht, jachten en roeiboortjes, heerlijk. Ik maakte een boottochtje door de haven en ondertussen paste de caissière op mijn fiets die ik naast het gebouwtje op de steiger had

geparkeerd. Het verschil tussen Eb en Vloed bedraagt hier 1.20 mtr. tot 2 mtr. Grote drijvende steigers, die via grote sparingen rond stevige betonnen palen zijn verankerd zorgen er voor dat de afgemeerde schepen geen rekening met de getijden behoeven te houden.

Na het tochtje, nog een uurtje genoten van een free concert: voortreffelijke aanstekelijke jazz / blues. Heel leuk, ook oude blanke wijfjes zaten voetstampend en vingerknippend mee te swingen op hun klapstoeltjes. Een jonge zwarte man, ging even naar zijn auto en kwam terug met dat swingende loopje waar ze patent op hebben, strohoed iets scheef op het hoofd, ondertussen de parasol die hij voor zijn vriendin gehaald had als een denkbeeldige gitaar bespelend. De eettentjes deden goede zaken, er werd driftig geconsumeerd: popcorn, patat, donuts, hamburgers, hot dogs, cola, milkshakes, ijs en limonade. Verder was er nog een ruime keuze aan Aziatische & Mexicaanse snacks. Maar het liep tegen drieën en ik werd ongedurig. Ik liep naar mijn fiets naast het podium, die ik zodoende redelijk in de gaten had kunnen houden en wilde zo langzamerhand terug naar het vliegveld rijden. Naast mijn karretje stond een goedlachse negerin. Jong, joviaal & omvangrijk, eveneens op de fiets. Zij knoopte een praatje aan, ook weer nieuwsgierig geworden door het pak bagage. Het ging over fietsen, kamperen en natuurlijk criminaliteit: ‘Dat kennen jullie in Europa niet’ ‘toch wel?’ Zij toonde zich bezorgd; of ik wel goed uitkeek, zo alleen daar in LA. En waar ik logeerde: ‘O, jee Century Boulevard? O, bij het vliegveld,

dat gaat nog wel, niet te ver naar het oosten rijden hoor, linke soep daar!’ Nou, ik ging er maarweer eens vandoor: ‘Nice talking to you’ ‘Yeah, Nice talking to you too and take care of yourself!’

Ruim op tijd kwam ik zonder problemen op het vliegveld aan. Reden we bij aankomst nog in een busje het terrein af, nu reed ik op de fiets en dat werd hier kennelijk toch wel heel vreemd gevonden, er werd hier en daar nijdig getoeterd op splitsingen. Heerlijk op m'n gemak kon ik mijn fiets met bekijks en vragen van reizigers en bewakingspersoneel, gereed maken. Ik had er die dag toch nog ruim 16 mijl op afgelegd. Het karton beviel mij beter dan het plastic van de heenreis. Aan weerszijden zaten met plakband zodanig aan elkaar bevestigde grote stukken, dat het geheel nog vooruit verrijdbaar was. Ik had de trappers weer verwijderd en ditmaal ook het zadel. Het dwars geplaatste stuur pakte ik apart in en zo kon er weinig meer gebeuren bij een beetje normale behandeling, maar dat weet je op vliegvelden nooit. Drie uur voor vertrek kon ik inchecken en een plaatsje bij het raam vragen.

Ondertussen had ik weer trek gekregen en vroeg ook nog even wanneer en wat er aan boord geserveerd zou worden. Na een uurtje vliegen ontbijt? Dan moest ik nog maar eens wat gaan eten. Het was druk, dus aan mijn tafeltje komt iemand vragen of ik er bezwaar tegen heb. ‘Nee, natuurlijk niet, ga zitten’ ‘Gefietst?’ zei hij. Ik vroeg mij af hoe hij dat wist, maar dat was niet moeilijk, mijn stuuertas had ik als handbagage bij me. De man bleek afkomstig uit Nieuw Zeeland en had zelf coast to coast

van Washington naar Los Angeles gefietst, pak weg 4500 mijl. Ik zag zijn lidmaatschapskaart van een jeugdherberg/organisatie uit zijn land waarmee hij ook in Amerikaanse jeugdhotels goedkoop terecht kon. Zijn geboortjaar stond erop vermeld, hij was 56 jaar. Hij vertelde het grootste deel alleen te hebben gereisd en had daarbij ook wel in stadsparken geslapen: 'no problem'. Echt zo'n flegmatieke Engelsman.

Aan boord van het vliegtuig bleek dit in tegenstelling tot de heenvlucht, niet vol te zitten. We hadden dan ook wat extra ruimte, met twee man drie plaatsen. Bij het opstijgen had ik een schitterend uitzicht op het inmiddels donkere Los Angeles. Eerst steeg het toestel op boven de Pacific recht naar het westen en draaide daarna terug richting kust. Het vierkante patroon, karakteristiek voor Amerikaanse steden was duidelijk in rijen felle en zwakkere lampen te herkennen en werd onderbroken door meanderende inktzwarte rivierlinten. Later vanaf grotere hoogte doemden nog diverse lichtpuntjes-steden op alsof er sterren uit het heelal daarboven waren geplukt en beneden op aarde langs linialen opnieuw gerangschikt. De maaltijd die spoedig geserveerd werd bleek toch geen ontbijt te zijn en ik liet het me wederom goed smaken. Om mij heen werden er steeds meer raampjes geblindeerd want omdat we naar het oosten vlogen werd het snel alweer lichter. Inmiddels was het dus zo ongeveer maandag, 25 juli en dat zou een kort dagje worden. Ik probeerde ook de slaap een beetje te vatten maar dat viel niet mee. Op een gegeven moment was ik toch in slaap

gevallen en voor dat ik het wist zaten we boven het karakteristieke Engelse lappendekentjes landschap. Ik vond de retourvlucht korter lijken dan de heenreis en informeerde op het vliegveld in Londen of dat ook werkelijk zo was omdat je immers ook tegen de draairichting van de aarde in vliegt, dat schijnt echter maar een kwartier tot twintig minuten te schelen en dat is korter dan ik dacht.

Op de vlucht naar Schiphol zat ik weer bij het raampje en kon zodoende door het nog steeds onbewolkte weer genieten van een rondvlucht boven Amsterdam, Marken, Almere-muziekwijk, Bijlmer en Amstelveen. Alles glashelder in beeld en erg leuk om die vertrouwde omgeving in vogelvlucht te zien, jammer dat het toestel niet een iets ruimere bocht nam, dan had ik mijn eigen huis kunnen zien. Nog even was er de lichte spanning van de landing en ik was weer thuis! In de aankomsthal van Schiphol stonden Ans en Hanneke achter het glas te zwaaien en te gebaren, terwijl ik op mijn bagage wachtte. De douane gaf onverwacht nog wat probleempjes, ik had geen aankoopbon van de fiets bij me.

Naschrift

Erik & Edwin hebben nog een leuke tijd gehad en zijn door Los Angeles gefietst naar het noordelijker gelegen Malibu. Dat was ook een schitterende omgeving met subtropische bossen, waar ze een verlaten buitenhuis ontdekten. Zo vlak bij Hollywood kan je natuurlijk wel eens een beroemdheid tegenkomen, maar deze keer was het een bekende Nederlander. Ergens langs de kust passeerden zij Prins Willem Alexander, omringd door eveneens rolschaatsende lijfwachten. Echt jaloers was ik op het volgende: ik had bij wijze van spreken mijn hielen nog niet gelicht of zij zagen een heuse poema. Dat was op een camping, een paar mijl landinwaarts bij San Clemente.